

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**

**YASAMA DÖNEMİ**

24

**YASAMA YILI**

4

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU**

**TUTANAK DERGİSİ**

*17 Nisan 2014 Perşembe*

# İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

## GÖRÜŞME TUTANAKLARI

17 Nisan 2014 Perşembe

---0---

### K O N U

	<u>Sayfa</u>
<b>Başkanlık sunuşları ve Tunceli İli Hozat İlçesindeki Fişleme İddialarının Araştırılmasına İlişkin Alt Komisyon Raporlarının görüşülmesi</b>	1:14
<b>Kocaeli Kandıra Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu ile Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu'nun görüşülmesi</b>	14:24

### İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
<b>BİRİNCİ OTURUM</b>	<b>1:24</b>
<b>Tunceli İli Hozat İlçesindeki Fişleme İddialarının Araştırılmasına İlişkin Alt Komisyon Raporlarının görüşülmesi</b>	<b>1:14</b>
Mehmet METİNER (Adıyaman)	1:2, 9:11, 13
Hüseyin AYGÜN (Tunceli)	2:3, 11:13
Murat BOZLAK (Adana)	3
Reşat DOĞRU (Tokat)	3:4
Levent GÖK (Ankara)	4:6
İhsan ŞENER (Ordu)	6:7
Abdurrahim AKDAĞ (Mardin)	7:8
Tufan KÖSE (Çorum)	8:9
Mahmut TANAL (İstanbul)	14
<b>Kocaeli Kandıra Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu ile Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu'nun görüşülmesi</b>	<b>14:24</b>
Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)	15
Mahmut TANAL (İstanbul)	16
Murat BOZLAK (Adana)	16:19
Hüseyin AYGÜN (Tunceli)	19:20
Ayşe TÜRK MENOĞLU (Konya)	20:22
Levent GÖK (Ankara)	23

**Açılma Saati:** 11.10

**Kapanma Saati:** 13.21

17 Nisan 2014 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat PAKDİL (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ : Levent GÖK (Ankara)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Reşat DOĞRU (Tokat)

0

BAŞKAN – Saygıdeğer milletvekillerimiz, değerli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları; 24' üncü Dönem Dördüncü Yasama Yılı 31' inci toplantımızı açıyoruz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Bugün, Başkanlık sunuşları, Tunceli İli Hozat İlçesindeki Fişleme İddialarının Araştırılmasına İlişkin Alt Komisyon Raporlarının görüşülmesi, Kocaeli Kandıra Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu ile Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu' nun görüşülmesi olarak gündemimiz oluşmuştur.

Başkanlık sunuşlarımız yok.

Hemen 2' nci maddeye geçebiliriz. Alt Komisyon Başkanımız Sayın Mehmet Metiner' e öncelikle söz vermek istiyorum bu konuda, ardından da söz almak isteyen arkadaşlarımıza sırasıyla söz vereceğiz.

Sayın Metiner, buyurun.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Malumunuz, 2012 yılı sonunda -aralık, kasım ayında- medyamızda Hozat' taki fişlemelerle ilgili birtakım bilgiler yansıdı, haberler yansıdı. Bunun üzerine bendeniz ve CHP' li üye, birlikte, Komisyonumuza bir teklif sunduk bir alt komisyon oluşturulması yönünde. Bu iddialar çünkü vahim iddialardı, yeni Türkiye' de aslında hiçbirimizin kabul etmeyeceği iddialardı, eski Türkiye' nin reflekslerini sürdürmeye meraklı olanların Hozat' ta da tekrar iş başında olduklarını görmek İnsan Hakları Komisyonu olarak bizim kabul edebileceğimiz bir durum değildi. Bunun üzerine, Sayın Başkanımız sağ olsunlar gerekli duyarlılığı gösterdiler ve bir alt komisyon kuruldu, bu alt komisyonun Başkanlığına da ben getirildim.

Değerli üye arkadaşlarımla biz hem mahallinde hem de Ankara' da gerekli görüşmeleri, incelemeleri yaptık. Bizzat Hozat' a giderek de ilgililerle, yetkililerle görüştük. Her düzeyde ilgililerle, yetkililerde görüştük. Ankara' da Komisyon toplantılarımız esnasında birtakım görüşmeler yaptık, sonunda kendi raporumuzu hazırladık.

Burada benim dikkatimi çeken bir şey oldu: 12 Eylül öncesinde de sonrasında da çok yaygın bir fişleme olduğunu bizim kuşağımız çok iyi bilir. Biz hem 1980 öncesine ait bir kuşağız hem de 1980 sonrasında gören bir kuşağız. Eski Türkiye' de fişleme olağan bir durum, belki de adına “hukuk” dediğimiz sistemimizin olağan bir parçasıydı. Dolayısıyla, kimse bunu merak konusu dahi etmezdi, yani benim fişlenmemden daha doğal ne olabilir ki! Çünkü ülkeyi yöneten bir avuç azınlığın dışında zaten Türkiye toplumunun kahir ekseriyeti sakıncalı vatandaştı. Onun için, insanların, vatandaşlarımızın kahir ekseriyetinin fişlenmesi bile çok olağan kabul edilirdi ama Hozat' ta yapmış olduğumuz incelemelerden sonra bu rapor da kaleme aldığımızda birtakım duvarlarla karşı karşıya kaldığımızı gördük.

Ben, Malatya Özel Yetkili Savcılığının bizim Komisyonumuzdan bilgi, belge saklamasını asla içime sindirmiş değilim, bunu katılmış olduğum televizyon programlarında da söyledim. Orada da paralel bir elin devreye girdiği kanaatindeyim, bunu çok açık... Bu benim önsezimdir, “Bunu kanıtlayın.” dersiniz kanıtlamam mümkün değil elbette ama ben Hozat' ta da, Dersim' in diğer bütün ilçelerinde de, Dersim' in merkezinde de, hatta Türkiye' nin pek çok yerinde adına bugün “paralel yapı” dediğimiz belki bir başka biçimde “neoergenoncu” güçler olarak tanımlayabileceğimiz birtakım unsurların pek çok dinlemeler yaptığı, fişlemeler yaptığı sonucuna vardım. Raporda da bunu belirttim ama Komisyonumuzun Başkanı olarak sizden rica ediyorum: Malatya Özel Yetkili Savcılığının bu Türkiye Büyük Millet Meclisi iradesine saygısızlık anlamına gelen tavrına ilişkin bir şeyler yapmamız gerektiğini hatırlatmak isterim.

Raporumuz tarafınızdan okunduğunda zaten görülecektir, çok uzun, ayrıntılı açıklamalara gerek yok. Ben orada eskinin, eski Türkiye'ye ait unsurların Hozat' ta devreye olduğuna... Ama bu fişlemelerin, dinlemelerin sadece Hozat' la sınırlı olmadığı, Türkiye'nin pek çok yerinde de bu fişlemelerin, dinlemelerin yapıldığı kanaatine vardım. Sonrasında ortaya çıkan gelişmeler de zaten çok şükür bu paralel yapının hemen herkesi bir biçimde bir kılıf altında dinlediği...

Ben Hozat' takinin de bu yapının bir faaliyeti biçiminde olduğu kanaatindeyim. Komisyon Başkanı olarak bu kanaatheyim ama şunu da belirterek bitireyim, bu yapı öylesine mahir bir yapı ki, bütün kilit noktalarda kendileri olduğu için, teknolojiyi de çok iyi kullandıkları için çok az iz bırakabiliyorlar. Bıraktıkları izleri sürdürdüğünüzde de o izleri de silebilecek maharete sahip olduklarını görüyorsunuz.

Ben bu raporun önemli olduğuna inanıyorum, tespitlerimizin de, teşhislerimizin de önemli olduğuna inanıyorum. Değerli komisyon üyesi arkadaşlarımıza çabalarından dolayı teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Biz de teşekkür ediyoruz çalışmalarınızdan, gayretlerinizden ve Komisyonumuzun önüne bir rapor hazırlamış olmanızdan dolayı. Diğer üyelermize de teşekkür ediyorum.

Ve yine, bir başka Komisyon üyemiz Sayın Hüseyin Aygün' e sözü takdim ediyorum.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Çok sağ olun Başkanım.

Komisyonun Alt Komisyon Başkanının da söylediği gibi, olay olur olmaz meydana gelen vahim iddialar karşısında İnsan Hakları Komisyonu bu alt komisyonu kurdu ve kısa zamanda, sanırım iki ay içinde Hozat' a da gidilerek başta mağdurlar olmak üzere orada görev yapan emniyet görevlileriyle, valiyle, emniyet müdürüyle, Tunceli Emniyet Müdürüyle görüşmeler yapıldı. 2005 yılında oranın başka yetkililerinin fişleme yaptıklarına dair iddialar da bizzat köylüler tarafından dile getirildi mesela. Hatta, o dönemin askerî komutanı da Meclise davet edildi ve dinlendi. Tıpkı diğer fişlemeleri yapan Hozat Emniyet Amirliğindeki polisler gibi o dönemin komutanı da "Görmedim, duymadım, bilmiyorum." şeklinde Komisyona yardımcı oldu!

Şimdi, 18 sayfalık bir ön rapor ortaya çıkmıştı. Dün yeni hâli, son metin bana iletildi ve ilk işim MHP' den ve BDP' den bu Komisyona katılan arkadaşlara bir karşı oyları olup olmadığını sormak oldu. Çünkü raporun altında imzaları var arkadaşların, Murat Bey'in ve Reşat Bey'in. Soruyu sorunca sonradan Komisyona geldiklerini hatırladım ve doğrusu bir karşı oy yazmak için de Komisyonun uzun süren faaliyetlerinde yer almadıkları için zaman ve imkânları olmadığını anladım, Komisyon öncesinde de görüştüm. İmzalarını öyle okumak gerekiyor yani sadece benim muhalefet etmemle, bu raporu eleştirmemle geçiştirilecek, 18 sayfalık bir rapor karşımızda bulunmuyor; tahmin ediyorum, yeni katılan üyelerin de bu rapora dönük eleştirileri var, en azından benim görüşmelerden edindiğim izlenim o yönde.

Şimdi, fişlemelerin bu kadar yaygın olduğu, MİT' e de olağanüstü yetkilerin verildiği, mesela milletvekiline silah taşıma ruhsatının bile binbir güçlükle verildiği ama MİT' e ordu kurma yetkisi verildiği bir dönemde 18 sayfalık fişlemeyi tartışıyoruz.

Açıkçası, Sayın Başkanım, İnsan Hakları Komisyonuna ben gelirken sizin katkılarınızı, Komisyonun yaptığı olumlu çalışmaları biliyordum, avukat olduğum için de bu Komisyona gönüllü geldim ama üç yıldır gördüğüm, genelde çoğunluk olan üyeler bir rapor yazıyor, o rapor kamuoyuna duyuruluyor, büyük medya o raporu işliyor, karşı görüşler çok fazla medyada yer almıyor. Bizim karşı oyumuz da çok fazla duyulmuyor.

Bu nedenle, bu defa şöyle bir şey yaptım, yanılmayı çok isterdim ama bunu ciddi bir şekilde ele almayı arzuladım ve komisyon başladığından beri tuttuğum notlardan, Komisyonumuzun elde ettiği belgelerden... Mesela Malatya' dan bize gelen rapordan, Jandarma Kriminalin gönderdiği 19 sayfalık rapordan ve Türkiye' nin fişleme tarihi boyunca Osmanlı' dan Selçuklu' dan bu yana bize bıraktığı mirası da değerlendirerek uzun bir karşı oy yazdım ve bu, ne yazık ki bir kitaba dönüştü. Kitap elimde, birazdan karşı oy olarak sunacağım, hikâye çok uzun ama birkaç dakika içinde şöyle söyleyeyim:

Biz mesela buraya polisleri çağırdık, geldiler ve "Bu olayın sorumluluğu bizde." dediler. Fakat rapor, bu polislerin sorumluluğuna dair hiçbir şey söylemiyor, oysa, polisler bu Komisyonda gelip üyelerin huzurunda "Evet, orada böyle olaylar oldu, haricî bir disk de var, diskin kalibresi de çok geniş. Onun içinde de fişler vardı, amirimiz kullanıyordu." gibi son derece sarıh beyanlarda bulundular ama raporumuzun sonuç bölümü mesela, oradaki emniyet amirliğindeki yetkili, TEM şubedeki yetkili kişilerin bir sorumluluğu olabileceğini, bir ihtimal olarak, kesin bir ceza yargısı olarak demiyorum, belirtmekten özenle kaçınmış ama şunu hiçbir delil olmadığı hâlde mesela, vurgulamış özellikle: "Bölgede paralel yapı 1980' den beri aktif ve vatandaşları fişliyor." Oysa Komisyon bu yönde hiçbir bulgu elde edemedi. Mesela, jandarmanın bu fişlemede bir rolü yok çünkü Komisyonun çalıştığı dosyanın içinde hiçbir belge yok, tanık ifadesi bile yok ama Komisyonun 18 sayfalık raporunun sonuç bölümü, jandarmanın da bir rolü olabileceğini söylüyor.

Yani, ben iki yıla varan bu çalışma sonucunda elde edilen 18 sayfalık raporun çok yetersiz olduğu görüşündeyim. Sadece Hozat'a dair bulguları tespit edip sorunları çözmeye yönünde bir yol öneremediği için değil, Türkiye geneline dair de neden fişlemeler oluyor, mevzuattaki sorunlar ne, mevzuat nasıl çözülebilir; buna dair de bence raporumuz bir şey söylemiyor. Mesela, İçişleri Bakanlığına bağlı müfettişlerin üç ayda bir emniyet binalarını denetleme yetkisi var ve denetlendiği bize buraya gelen müfettişlerce ifade edildi. Bugüne kadar neden hiçbir müfettiş soruşturmasında fiş olgusuna rastlanmamıştır? Binlerce insanın fişlendiği Hozat'ta mesela bu soruşturmalar 2012 Kasımından önce yapıldığına göre neden idari yoldan da elde edilmemiştir gibi soruları ve sorunları tartışmadığımızı düşünüyorum. Kendi raporum ayrıntılı, size de sunacağım fakat şöyle söyleyeyim: En azından fişlemenin bir nefret suçu olduğunu Komisyon söylemelidir. Bundan sonra da söyleyebilir, bu rapora ek yapılabilir. Fişleme, kanımca bir nefret suçu çünkü belli bölgeleri ve belli bölgelerde yaşayan insanları etnik, dinî, siyasi görüş nedeniyle ayrımcılığa uğratan bir devlet işlemidir. Mesela, bizi bu Komisyon çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra, Sayın Başkanım, İğdır'da yine müftünün 2 sayfalık bir raporla İğdır'daki Caferileri ve Kürtleri fişlediği yönünde bir haber ortaya çıktı. Raporun aslı da elimize geçti daha sonra, suç duyurularında bulunuldu, oradan da anlaşılıyor. Kendi camilerine giden Caferiler 2 sayfalık müftülük raporunda âdetâ bir nefret ögesi olarak değerlendiriliyor ve "Bu camilere müdahale edilmeli, bunların imamları başka yerden geliyor. Diyanetin atadığı imamlar olmazsa bu camilerle ilişki kurulmamalı." yönünde, çok tehlikeli, vatandaşları ayrımcı ve kutuplaştırıcı beyanlar var. Bu bakımdan, gerek Hozat örneği gerek İğdır örneğinden hareketle Komisyonumuz en azından bundan böyle belki bu rapora bir ek olarak, benim sunduğum karşı görüşleri de dikkate alarak fişlemenin bir nefret suçu olduğunu ve fişleme eylemine ceza veren Türk Ceza Yasası'nın 135 ve devamı maddelerinde nefret suçu olarak yeniden düzenlenmesine dair bir görüş oluşturabilir. Bu da fişleme yapan kurum ve kişileri caydırabilir. En azından cezai açıdan daha ciddi yaptırımlar sunulmuş olabilir bundan böyle. Dolayısıyla, Sayın Başkanım, ben hazırladığım 224 sayfalık karşı oyun, Komisyonumuzun fişlemeyle ilgili görüşlerine katkı yapmasını, önerdiğim şeylerin dikkate alınmasını ve bir Komisyon olarak buna artık çözüm aramız gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Murat Bozlak, buyurun.

MURAT BOZLAK (Adana) – Başkanım, ben Komisyona sonradan dâhil oldum, bu Hozat incelemesi sırasında yoktum. Olmadığımız bir yerle ilgili de arkadaşlarımızın yaptığı değerlendirmeleri esas almak zorunda kalıyoruz yani bir güvensizlik olayı değil. Kendim katılmış olsaydım orada gördüklerimizi daha rahat anlatabilirdik. Bundan sonraki şeyde de cezaevleri sorunları var, o konudaki düşüncelerimi söyleyeceğim.

Yalnız, bir iki kelimeyle hemen şunu belirteyim: Fişleme olayı bugünkü bir olay değil, Hozat'la başlayan, orada bitecek bir olay değil; ne yazık ki Türkiye'de bir devlet politikası hâline gelmiştir. İktidar sahipleri, iktidarlarını devam ettirebilmek için kendileri gibi düşünmeyen, kendileri için tehlikeli gördükleri kişileri ötekileştirip bu fişleme olaylarıyla baskı altında tutmaya ve iktidarlarının da sürekliliğini sağlamaya yönelik bir çalışmadır bu. Hüseyin Bey'in "Nefret suçlaması kapsamına girer, nefret suçudur." konusundaki değerlendirmesine ben de katılıyorum.

Şimdi, bu geleneğin... Şu an Genel Kurulda bir MİT Yasası görüşülüyor. Ben öyle düşünüyorum ki bu MİT Yasası uygulamaya başladıktan sonra biz bu eski fişleme olaylarına filan rahmet okuyacağız. MİT ilk defa silahlandırılıyor. Ben milletvekiliyim, on bir sene önce Terörle Mücadele Yasası'nın 8'inci maddesinden bir on ay ceza vermişlerdi bana. Ondan dolayı benim avukatlık dönemimde aldığım ruhsatlı silahımı iptal ettiler, milletvekili seçildim, gene vermediler ama bir bütün itibarıyla MİT olduğu gibi silahlandırılıyor. Herhâlde artık polise, işte, yargıya filan şey ediyor, üçüncü bir güç oluşturulmak isteniyor. Ben bu felaket yasası geldikten sonra da çok daha tehlikeli, artık bu fişlemelerin filan çok bir özelliğinin olmadığı düşüncesindeyim. Siyasi yaşama başladığım günden beri de sürekli fişlenen, takip edilen birisiyim.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Suikasta bile uğradınız.

MURAT BOZLAK (Adana) – Suikasta da uğradık tabii ve suikastı da yapan Mehmet Eymür'ün şeyi var, MİT Kontroller Daire Başkanı "HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'a yönelik suikast MİT'in işidir." diye. Dolayısıyla, bu fişleme olayı devam ediyor ama bu MİT Yasası'ndan sonra da daha kötü olacağını düşünüyorum. İnşallah akliselim davranırız, bu kötü uygulamadan da hep beraber vazgeçeriz diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Başkanım, ben de bir şeyler söyleyeyim isterseniz.

BAŞKAN – Evet, Sayın Doğru, buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tunceli İli Hozat İlçesindeki Fişleme İddialarının Araştırılmasına İlişkin Alt Komisyona ben de bizim üyemiz olan Yusuf Halaçoğlu'nun Grup Başkan Vekili olmasından sonra katıldım. Gayriihtiyari katıldım hatta, isim yazılarak katıldık. Benim de incelediğim sadece bu yazılan rapordur. Biraz önce Hüseyin Bey'le de görüştük. Raporu hazırlayan arkadaşlarımıza, Mehmet Bey'e ve diğer arkadaşlara teşekkür ediyorum. Kendilerine göre, tabii, güzel bir rapor hazırlanmış. İlave yapılabilir mi? Çok şey yapılabilir, yapılmaması mümkün değil, istediğimiz bir sürü, bir çok konuyu buraya koyabiliriz.

Şunu söylememiz gerekir ki Türkiye'de bir fişleme ve dinleme, artık bu açık ve sarıh olarak ortaya çıkmıştır. İnsanlar yıllardan beri fişlenmiştir. Fişlenmeler neticesinde birçok mağduriyetler yaşanmıştır. Bundan sonraki dönemde de ben de daha fazla yaşanacağı kanaatindeyim. Hele de şimdiki MİT Yasası'yla beraber, Anayasa ihlalinin tartışılmaya çalışıldığı MİT Yasası'yla beraber tahmin ediyorum ki bundan sonraki dönemlerde herhâlde fişlemeyle ilgili birçok konu gündeme gelecektir. Dolayısıyla, bunun mutlaka bir vesileyle ortadan kaldırılması lazım. Tabii ki devlet kendini koruyacaktır, devletin kendi gücü olacaktır, istihbarat faaliyetleri falan olacaktır ama en azından böyle fişleme hadiseleri veyahut da dinleme hadiselerinin, gayrikanuni hadiselerin olmuş olması da insanların yüreklerini, vicdanlarını sızlattır. Bu konuda rahatlatılacak bazı söylemler bu raporun içerisine yazılmalı mıdır? Yazılabilir.

Hüseyin Bey'in dediği nefret suçu konusunda da ben de aynı şekilde düşünüyorum. Yani, burada insanlığın kabul etmeyeceği veyahut da yapılan ayrımların ortadan kaldırılabilmesi şekliyle her noktasında, burada da bu tür şeylerin en azından İnsan Hakları Komisyonu olarak verilen bir karar doğrultusunda ortaya konulmasının doğru olacağı kanaatindeyim. Dolayısıyla da en azından mağduriyetlerin bir kısmının önünü şimdiden kesmiş oluruz diyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Metiner yok herhâlde; gelecek mi, çıktı mı acaba Komisyon Başkanımız?

BAŞKAN – Kısa bir süre için izin aldı ama geleceğini söyledi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, peki o zaman ben değerlendirmelerde bulunayım hem zamanımızı da iyi kullanalım.

Değerli arkadaşlarım, hepinizi ben de sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bir kere bu enteresandır, tam MİT Yasası'nı görüştüğümüz bugünlerde, bu raporun tartışılması konunun önemini bize bir kez daha hatırlatıyor ve esasında da partilerin de duruş açılarını belirleme fırsatı veriyor. Şimdi, ben az önce Hozat'la ilgili, Komisyonun Başkanı Sayın Metiner'i izlerken gerçekten bir bugünkü yapılara bir baktım bir de kendi değerlendirmesine bir baktım ve rapordaki kimi yazılı değerlendirmeleri de incelediğim zaman MİT Yasası'nın görüşüldüğü bu ortamda bu yasayla ilgili tutumun bir farklı, onun dışındaki tutumların bir farklı olduğunu çok açık bir şekilde müşahade ettim. Şimdi, Sayın Metiner diyor ki, tabii kusura bakmasın kendisi yok ama mecburen onun söylediği sözlerden yola çıkıyorum, yoksa burada bulunmayan bir kişi hakkında konuşmak da istemem ama Komisyon Başkanı olarak şunları söyledi: "Türkiye'deki fişlemeler eski Türkiye'ye özgü bir durumdur. Eski Türkiye'de fişleme vardır." Yani yeni Türkiye ne zaman başlıyor? Şimdi, yeni Türkiye'deki fişlemelerin bittiği bir dönem AKP'nin iktidara geldiği dönemse geçtiğimiz ay, -benim de içinde bulunduğum- milletvekilleriyle ilgili çıkan MİT'in verdiği fişlemelere kim ne diyecektir? O fişlemelerde "Uludere'de öldürülen 34 yurttaşın ölümünden, o olayın olduğundan tam on iki saat sonra haberim oldu." diye Komisyona yazı gönderen MİT, benim ta Ankara Hukuk Fakültesinde katıldığım bir yemek boykotunu, 500 öğrenciyle beraber katıldığım yemek boykotunu benim fişlemelerim hanesine yazmış. Otuz beş yıl önce, benim bile unuttuğum bir hadise, arkadaşlarımla konuşa konuşa hatırladığım bir hadise. Geçtiğimiz temmuz ya da ağustos ayında gazetelere çıkan fişlemeyle ilgili bölümlerde benim, birinci sırada yer alıyor. "Bin dokuz yüz bilmem kaç yılında -ki fakülte tarihimdir- Ankara Hukuk Fakültesinde yemek boykotuna katıldım." Ne yapmışız yemek boykotuna katılmışız? Yemekleri beğenmemişiz, katılmışız. Bu dahi var fişlememizin içerisinde.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Hangi yemeği istiyordunuz?

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Yani fişlemeler zaman aşımına uğramıyor, on yıl sonra bilinmesi lazım...

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani o tarih dediğimiz, işte o tarihte... Şimdi, Sayın Metiner yine bir söz söyledi, paralel yapı diye bahsetti, o ayrı bir iştir ama 1976-1980 yılları arasında fakültede okurken katıldığım bir yemek boykotunu bir gazeteden öğrenmem yani açıkçası benim açımdan da şaşırtıcı olmuştur, sevindirici de olmuştur yani "Aslan gibiyim, o zamanlar helal olsun eylemlere katılmışım." demişim. Katıldığım da yemek boykotu.

Arkadaşlar bakın, şimdi burada tabii bu gülünç bir durum ama bir ciddi noktaya geliyorum yani benim fakültedeyken daha o zaman işte daha genç, işte siyasi görüşlerimizin şekillendiği bir ortamda katıldığımız bir yemek boykotu fişlemeler arasında yer alıyor, MİT bunu tespit edebiliyor yani benim o zaman...

BAŞKAN – O zaman etmiştir de muhtemelen saklamıştır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi şuna geliyorum bakın, o zaman kamuoyunda benim ne ağırlığım var, neyim, kimim ben o zaman? Bir öğrenciyim, hukuk fakültesinin öğrencisiyim yani kamuoyunda bir söz söylediğim zaman kamuoyunun dikkatini çekmez yani o zaman Levent Gök dediğiniz zaman kamuoyunun itibar edeceği ya da ilgi duyacağı bir isim değil. Bir öğrenciyiz yani sıradan bir hukuk fakültesi öğrencisiyiz.

AHMET YENİ (Samsun) – Milletvekili olacağınızı görmüşler efendim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Belki o zaman onu görmüşlerdir, onun hazırlığını yapmış olabilirler ama benim fakültedeki - Sayın Başkanım- yemek boykotum fişlemelerin içerisine girmiş. Şimdi, benim bu fişlemelerimi yazan MİT, ben Mecliste de konuştum, Beşir Atalay Bey cevap vermedi o konuda, isterdim cevap vermesini, Uludere’deki o öldürülen 34 yurttaşımızdan sonra “Ben tam bir gün sonra öğrendim.” diyerek saçımızı başımızı yoldurtacak bir yazıyı Komisyonumuza göndermiştir, Uludere Komisyonuna. 28 Aralık 2011 tarihinde hava hareketi oluyor, 21.39’da başlıyor bombalar, ondan sonra 23.00’te Şırnak Valisi kriz masası kuruyor Şırnak’ta Uludere’de, devlet hemen haber alıyor, ajanslar sınırda bir hareketliliğin olduğunu, ölümlerin olduğunu belirtiyor, köylüler dağa çıkıyorlar 112 Acil Servisi arıyorlar, hastaneler gece 03.00’ten sonra dolup taşıyor; bizim MİT’imiz, “Ben ertesi gün 12 saat sonra öğrendim.” diyerek bize bir haber gönderiyor.

Şimdi, bu vahim bir tablodur değerli arkadaşlarım. Şimdi, MİT hangi MİT? Yani istihbaratı Uludere’de Silahlı Kuvvetlere veren MİT, bu istihbaratı verdiği niçin saklanmaktadır? Yani bunları tartışmamız lazım, MİT Yasası’nı görüşürken bu fişlemeler de bunu doğrudan ilgilendiriyor.

Sonra, geliyorum yine benim fişlememe ilişkin, Ankara il başkanlığı yapmışım. Değerli arkadaşlar, bunun neresi fişlemeyi ilgilendirecek bir konu? Ankara il başkanlığı elbette bir siyasi görev, siyasi görevimi yapıyorum, zaten kamuoyuna demeçler veriyoruz. Zaten ondan sonraki siyasi hayatımızda MİT’in bizi takip etmesine gerek yok, biz her yaptığımızı zaten kamuoyuna, bugün şuraya gidiyoruz, bugün buradayız, bunu yaptık, basın toplantısı yapıyoruz, şuna katılıyoruz diye zaten biz duyuruyoruz. Hele şu an Twitter, Youtube, Facebook’tan gitmeden önce verdiğimiz gibi bilgileri, gittikten sonra da fotoğraflarıyla paylaşıyoruz ama fişlemeler devam ediyor. Bu o kadar basit bir hadise değil. Bu, geçmişten gelen konuyu bir...

Sayın Metiner, az önce bir cümle söyledim siz de lütfen onu şey yapın. Yani “Eski Türkiye’de fişleme olağan bir durumdur.” demiştiniz bir de bir paralel yapıya el attınız, ben onun üzerinden yola çıkarak kendimle ilgili bazı örnekler verdim, size anlatırım daha sonra da.

Şimdi, geliyoruz rapora. Raporda, ben o gün kurulduğu zaman Sayın Metiner’in konuşmasından da ümitlenmişim yani sorumlular çıkacaktır diye. Bildiğim kadarıyla o Tunceli Emniyet Müdürü de herhâlde intihar etti değil mi, o Hozat’taki emniyet amiri de intihar etti.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Oranın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani kimdir bu işin müsebbibi? Tamam, bir paralel yapı da mı var, ne var? Kimdir kardeşim bunun sorumlusu?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – O olayda bir sorumluluğu yok ama.

LEVENT GÖK (Ankara) – Biliyorum. Hayır hayır ben olayı kronolojik açıdan tahlil etmeye çalışıyorum.

Yani ortaya bunların konulması lazım, bu komisyon raporları da bunun için oluşturuyor yani bunun sorumlusu kim? Ben şimdi bunun böyle geçiştirilmesine karşıyım Sayın Metiner. Yani isim, şunun talimatıyla olmuştur, bunun bilmem nesiyle olmuştur. Gerçi az önce de işaret ettiniz, “Malatya Özel Yetkili Savcılığı bu konuyu soruşturuyor.” diyor ama bu İnsan Hakları Komisyonu her türlü kurumdan belge alma yetkisine sahiptir, biz özel bir Komisyonuz. Biz bunları saptayalım artık arkadaşlar, kamuoyuna bir inandırıcılık görevimizi yapalım yani kurulup kurulup sonuçta “Sorumlusu budur.” diyememek bu raporun da bir hatasıdır ama onun da özel durumunu istisnai tutuyorum. Çünkü Malatya Özel Yetkili Savcılığının bir gizlilik kararı olduğundan bahsediyorsunuz.

Şimdi, bunun üzerine gitmemiz gerekir Sayın Başkanım. Yani burada somut bir olayı yakalamışız, oy birliğiyle gitmişiz üzerine ama sonucunu temennilerle geçiştiriyoruz ve sonunda getirdiğimiz temenniler, AKP’li arkadaşlarım kusura bakmasın, buradaki temenniler ile Meclisteki, MİT Yasası’ndaki tavırlarınız farklı. Burada diyorsunuz ki, daha doğrusu raporda Sayın Metiner dercettirmiş,

“Özel hayatın gizliliği korunmalıdır, anayasaca gerekli olan haklar korunmalıdır.” diyoruz. MİT Yasası'yla bütün bunları altüst eden her türlü yetkiyi MİT'e veriyoruz, bir tekiniz ses çıkarmıyorsunuz. Bence bu MİT Yasası'nın öncelikle İnsan Hakları Komisyonuna gelmesi lazımdı. Bakın, tam tezat durumlar var yani şimdi bu tezat durumlardan yola çıkarak biz doğruyu da bulamayız. Yani bir yerde doğruyu söylüyorsak bunu orada da devam ettirmeliyiz eğer iş yapacaksak. Ama Komisyonun kimi değerlendirmeleri insan haklarına atıfta bulunuyor, Anayasa'ya atıfta bulunuyor, özel hayatın gerekliliğine atıfta bulunuyor ama MİT Yasası görüşülürken İnsan Hakları Komisyonu üyelerimizden bir tanesi kalkıp da Mecliste bunları söylemiyor. Bu çelişkidir değerli arkadaşlar, kusura bakmayın çelişkidir. Ya buradakini söylemeyeceksiniz, buna katılacaksınız ya da buradakini söylediğiniz zaman da buna karşı çıkacaksınız. Olay çok açık ve basittir, net olalım, net olalım. Yani bunlar bizim gözümüzden kaçmıyor. Benim şimdi, raporun katıldığım bölümleri var ama MİT Yasası görüşülürken de sizlerin gördüğüm tavırlarınız var.

Bu nedenle, bakın, geçtiğimiz gün biz, Mısır'la ilgili idam kararları konusunda geldik, burada hepimiz arkasında durduk, önergeyi verdik, daha sonra arkadaşlarımız verdiler, durduk arkasında. Burada da durduk, Mecliste de durduk. Bunun böyle olması lazım yani bu Komisyonu kurmuş ve “Birtakım değerlendirmelerde özel hayatın gizliliğinin korunması gerekir, vatandaşın temel hak ve özgürlüklerine dokunulmasın.” derken, MİT Yasası'nın tartışıldığı bugünlerde Meclis kürsüsüne çıkıp da bunlarla ilgili bir tek cümle etmemek -kusura bakmasınlar yani arkadaşlarımızın iyi niyetinden şüphe etmiyorum bu raporu hazırlarken ama- doğal olarak bizi çok farklı bir sonuca götürüyor, çifte standartlı bir uygulamaya doğru götürüyor. Ben AKP'li üyelerimizi özellikle bundan kaçınmaya davet ediyorum yani saygınlık böyle sağlanır. Buradaki şeyi Mecliste de konuşabiliyorsanız haklısınız ama konuşamıyorsanız sözleriniz burada kalır ve uçar gider.

Hozat'la ilgili son sözüm: Bu fişlemeyle ilgili somut sorumluların ortaya konmaması büyük bir eksikliktir. Biz bu Komisyonu bunun için kurduk. Yani insanlar niçin fişlendi, kim yaptırdı bu işi? Yani ona kadar gidememiş olmamız büyük bir eksikliktir yani eksik bir rapor olarak durmaktadır önümüzde. Yani biz kurduğumuz raporlarda bundan sonra sonuç alıcı ve Komisyon raporunu kabul edip gönderdiğimiz zaman da yargısal faaliyet başlatacak bir raporu kamuoyuyla paylaşmamız gerekir. Şimdi, biz bu Komisyon raporunu açıkladıktan sonra hiçbir yargıya intikal edecek bir konu ortada bulunmuyor.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Öyle bir şey olur mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Amacı o.

LEVENT GÖK (Ankara) – Amacı o, bizim yetkimiz var o konuda.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Mahmut Yıldırım'la ilgili bir komisyon bir rapor yayınladı, savcı tutuklama kararı çıkardı Yeşil'le ilgili. Dolayısıyla, böyle bir rolü var.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Biz ve sizler muhalefet olarak yani temel konularda bir araya gelmezsek zaten...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama ben bir şey söyleyeyim, bir somut bir şey çıkartın. Benim söylemek istediğim şu, daha açık olması için şunu söyleyeyim: Yani isim isim, rapor şuna varmalıydı sizin söylediğinizden yola çıkarak: “A şahsı, B şahsı, C şahsı bundan sorumludur.” diyebilirdi. Yani bunda hepimiz ittifak ederdik ve Komisyon raporları da yayımlandıktan sonra da değerli arkadaşlar, Meclis Başkanlığı ilgili yargıya ve gerekli yerlere gönderir ve bir süreç başlar. Bu raporu biz yaptık, burada kalacak, yargısal ve herhangi bir soruşturmaya mesnet olmayacak bir rapor olarak İnsan Hakları Komisyonumuzun raflarında yer almaya devam edecek. Bundan sonraki süreçlerde, Sayın Başkan, somut, şahıslar kimdir, sorunlar nedir, bunların ortaya konmasını bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Şener, nihayet söz size geldi.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Hozat fişlemesiyle ilgili raporu hazırlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum. Tabii bu bir devlet kültürü olarak -eski Türkiye diye bahsettiği Sayın Metiner'in- var yani “Hini hacette lazım olur.” diyor, ben de kendimle ilgili bir üniversitedeki boykot sırasında düzenlenmiş dosyayı kendi ellerimle buldum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Siz de mi fişlenmişsiniz?

İHSAN ŞENER (Ordu) – Biz de fişlenmişiz.

Yani bu fişlenme şöyle tabii: Yani diyelim ki güvenlik birimleri ya da istihbarat birimleri toplumun düzeninin korunmasıyla ilgili potansiyel suç oluşturabilecek ya da suç örgütü oluşturabilecek insan potansiyelini bilgi bakımından elinde tutma gereği duymuş olabilir yani bir güvenlik sendromu, bir proaktif çalışma olarak bunu yapmış olabilir ama bunun karşısındaki, yanındaki öteki bir grup



lehine, devletin kendi güvenliği lehine değil de bir grubun ya da bir kurumun ya da bir kişinin çıkarına kullanılıyor olması gerçekten tehlikelidir. Şimdi, güven esasına dayalı, elbette güveneceğiz birbirimize, kurumlarımıza güveneceğiz ama diyelim ki bu güven duygusunu zedeleyecek bir eylem yaptığında yaptırımı olması gereken bir süreç olması lazım. Şimdi, üniversite yıllarında boykot yapmış, kayda almışlar. Demek ki o yıllarda üniversite öğrencilerini -tırnak içinde- terörize edecek potansiyele sahip olduğu tespit edilmiş, bugün de...

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim öyleydi. Sizin ne var?

İHSAN ŞENER (Ordu) – Benim de öyle demek ki yani ben bunu kendimi dışarıda bırakarak söylemiyorum.

Dolayısıyla, o bilgi notuyla birlikte duruyor. Bir gün daha büyük bir felakete yol açacak bir eylem hazırlığı içinde olduğunda şahsın datası ortaya konuyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Benimki si yemek boykotu ama ya.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Neler yaptığın sonra çıkacak.

Yani dolayısıyla, bunun, örneğin, şimdi, Levent Bey'in bu tür yaptığı işlerin not edilmesi siyasi muarızı olarak bana getiriliyor da ben bunun üzerinden bir eylem yapıyorsam ahlaki olmayan budur. Not olabilir, tutabilir, tuttu yani şahsı ya da başka bir grup için aleyhine olabilecek biçimde kullanmak ayrı bir şeydir, devlet kendi güvenliğini, istikrarını, sosyal barışını korumak için bunu tutabilir belli bir zamanda. Nedir yani o zaman istihbaratın görevi, güvenlik güçlerinin görevi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama siz şimdi fişlemeleri savunur gibi konuşuyorsunuz.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yok, savunmuyorum, başka bir şey söylüyorum.

Kendi görev alanı içinde yapacağı iş veya eylemlerle ilgili hiç kimsenin tereddüdü olmasın ama bunu gayriahlaki biçimde kendisinin açık düşürmesi, kendisinin dışında kullanılabilir biçimde kamuoyuyla paylaşması, bu tehlikeli bir şeydir. Ha, bunun mevzuat olarak nasıl önüne geçilebilir? İşte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birtakım kararları var, iç hukukumuzda düzenlemeler var yani bunun korunacağıyla ilgili. Bu yetersizse bununla ilgili bir mevzuat çalışması teklifi yapılabilir aslında bu raporun neticesinde. Benim de şahsi kanaatim yani eğer bir mevzuat eksikliği görülüyorsa bu fişlemelerle ilgili, bu dercedilebilir, söylenebilir, tavsiye edilebilir ilgili kurumlara ama şunu kabul etmemiz lazım ki: Açık toplum, insan haklarına dayalı, özgürlükçü bir toplum oluşabilmesi için bu tür gayriahlaki ve gayrinizami fişlemelerin olmaması gerekir. Hep işte Türkiye'ye özgü şartlar öne sürülerek bazı işler yapıldı, yapılageldi. Türkiye'ye özgü değil yani insanlığın ortak değerleri var. O değerler ışığında birtakım şeylerin yapılması lazım. Şimdi, suçlularla ilgili biraz önce bahsetti, gerçi kendisi de sonradan gizlilik kararı olduğu... Neticede suçlunun tespiti ve cezalandırılmasına yönelik işlemin yapılacağı ayrı bir kurum var yani. Biz ona işaret edebiliriz, burada eksiklikler yapılmıştır, yanlışlar yapılmıştır, bizim Komisyon olarak şu tespitlerimiz vardır diye ilgili kuruma ya da kamuoyuna bunu açıklarız ama burasını bir adli kurum olarak algılamak doğru değildir yani Levent Bey için söylüyorum bunu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bizim o yetkimiz var ama.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yok.

LEVENT GÖK (Ankara) – Komisyonumuzun o yetki si var.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Soruşturma komisyonunun olabilir ama inceleme komisyonunun olmaz.

Ben raporu açıkça hazırlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum. MİT Yasası'yla ilgili de işte "Bir yeni silahlı güç oluşturuluyor, yeni bir güç oluşturuluyor." falan, bunlar doğru sözler değil. Yani kanunda böyle bir hak verilmiyor ama şu da bir gerçeklik ki: Mevzuat eksikliğinden kaynaklı, bir kurum başka bir kuruma açık düşürme girişiminde bulunuyor, bir mevzuat eksikliğinden, bu eksikliğin giderilmesi lazım. MİT Kanunu'nun gelme gerekçesi de budur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Abdurrahim Akdağ...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Güneydoğu'nun Mardin ilinden bir arkadaşınız olarak, fişleme olaylarını bizzat yaşamış, şahit olmuş biri olarak bu konuda söyleyeceklerim var. Komisyonunda değilim ama konu yabancı si olduğum bir konu değil.

Ben meseleyi özgürlük ve güvenlik denkleminde ele almak istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana devleti vatandaşa karşı koruma refleksiyle bir strateji ve bir politika uyguladı. Kimisini etnisitesinden, kimisi de inancından dolayı sakıncalı vatandaş olarak -tırnak içinde söylüyorum- görerek birtakım kayıtlar tuttu, öteden beri bilinen şeylerdir. Ancak bu işler yapılırken kendi

canını, evladını bu hizmete koşturan insanlar bu takibata uğradılar. İnaniyorum bu fişlemeyi yapan memurların ailelerini araştırırsanız belki on sene, belki yirmi sene, belki elli sene önce kendi ailesinden birilerinin de bu politikanın mağduru olduğunu görmek mümkün olacaktır. Fakat ne yazık ki Türkiye uzun süre bu olayları yaşadı ve vatandaşın devlete olan güveni zedelendi.

Son on iki yıldır AK PARTİ iktidarı döneminde hak ve özgürlükler noktasında yapılan değişimi, çalışmalarını da burada anmam gerek. Reddin, inkârın, asimilasyonun, ötekileştirmenin elimizin tersiyle bir tarafa itme çabalarının da burada kayda geçirilmesinin yararlı olduğunu düşünüyorum.

Ne oldu yıllarca? Bir kitap yazdı diye, bir makale yazdı diye bu ülkenin aydınları, yazarları ve düşünürleri takibe uğradılar; yetmedi, cezaevlerinde çile doldurdular. Bu kültürel değerlerinin, bu toplumun fikir öncülerinin, ön açıcılarının, bu şekilde bir neslin heba olup gittiği hepimizin bildiği hususlar. Ancak şu gerçeği de hepimiz biliyoruz: Düşünce ve ifade özgürlüğü evrensel kabul gören bir hak. Bu hakkın tanınması noktasında devletin üzerine düşen birtakım yükümlülükler vardır. Uluslar arasında bu konunun ulaştığı düzey hepimizin yine görme imkânı olduğu hususlar. Devletin güvenliği sağlama görevinin yanında özgürlüğü de sağlama gibi temel bir fonksiyonu vardır. Ancak aidiyetlerinin, kültürlerinin, dillerinin ve bölgelerinin farklılığından dolayı Türkiye’de uzun yıllar bazı dönemler sıkıyönetim, bazı dönemler de olağanüstü şartlarda ve maalesef, olağan bir dönemde bir geleneksellik kazanmış hâliyle fişlemelerin, takiplerin, devam etmek isteyen bir eğilimin olduğunu da üzülerek görüyor ve belirtmek durumunda kalıyorum.

Şunu temenni ediyorum: Devlet, özgürlük ve güvenlik denklemini uluslararası kabul gören bir standarda, bir düzeye getirmekle yükümlüdür. Bu konuda birçok çalışma AK PARTİ iktidarı döneminde yapıldı. Şundan anlaşılıyor ki hâlâ kendine göre vazifeden vazife çıkarıp, kraldan daha çok kralcı olup güya bu ülkenin güvenliğini kendi birtakım bürokratik makamlarıyla sağlayacağını düşünen ve yeni Türkiye’yi içselleştirememiş bir kısım görevlilerin olduğunu burada görmek durumundayız. Bu bir kültür işi, bu bir süreç işi, bu bir anlayış işi fakat resmî makamların bu konuların üzerine bundan böyle de hassasiyetle gitmesi ve ötekileştirme noktasında, insanlarımızın sakin ve vatandaş olma pozisyonunda kurtarılması hususunda yapılması gerekenlerin bundan böyle de ara vermeden süratle hâlâ tamamlanması gerektiğini düşünüyorum ve bir şeyi daha söylüyorum: Ülkenizin bir bölgesinde bir çatışma varsa, elinde silahla birtakım insanlar hâlâ dağda duruyorsa, maalesef, üzülerek söylüyorum, bu istenmeyen durumların ortaya çıkması için mümbit bir alan kalıyor. Devletin vatandaşıyla barışması lazım, inancı noktasında barışması lazım, etnisitesi noktasında barışması lazım, felsefi düşüncesi noktasında barışması lazım ve tamamını kucaklayacak yeni bir anayasanın ve bir yönetim anlayışının bir an önce Türkiye’de yürürlüğe girmesi, konması noktasındaki temennimi belirtiyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Akdağ.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben bir cümle, bir ben bitireyim.

BAŞKAN – Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – İhsan Bey’le az önce tartıştığımız bir konuda Komisyonumuzun kanun metnini getirdim. 6’ncı maddesini okuyorum size arkadaşlar: “Komisyonun gerekli görmesi hâlinde; -bahsettiğim komisyon bizim Komisyonumuzdur- inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Komisyon raporu ilgili merciye bildirilir.” Çok açık ve nettir.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Tamam, doğru, bunda bir tereddüt yok.

LEVENT GÖK (Ankara) – Peki, yoksa yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ederim.

Başkanım, ben konunun şeyinde yoktum, alt komisyonda yoktum.

Şimdi, az evvel konuşan arkadaşlarımızdan birisi “Terörize olma ihtimali olan insanlar fişlenmiştir 12 Eylül öncesinde.” dedi. Mesela, bir fişi de tabii basına yansıdığı kadarıyla biliyoruz, benim hakkımda da düzenlenen bir fiş var. Ne yapmışız? İşte, bir şirket kurmuşuz, hayvancılık yapacaktık ve yabancı ortağımız filan varmış diye böyle yalan yanlış... Yani, MİT’in görevi değil bu. İşin esasında ideali nedir? “İdeal fiş” dediğimiz olay sabıka kayıdır yani bunun ötesinde herhangi bir fişlemeyi ideal kıldığımız bir demokratik rejimde kabul etmek mümkün değil. MİT’in fişlemelerinden gerçekten de bu ülkede çok insan mağdur oldu yani Aleviler mağdur oldu, Kürtler mağdur oldu, toplum dışına itilen insanlar mağdur oldu.

Onun ötesinde, hiçbir istihbarat örgütü yoktur ki demokrasiden uzaklaşmış bir yönetimi korumaya gücü yetsin. Şimdi, Almanya’da 1700’lü yıllarda çok ciddi, kusursuz çalıştığı iddia edilen istihbarat örgütleri kuruldu Büyük Friedrich döneminde, Bismarck

döneminde, devamında 1800' lü yıllarda ama bunların hiçbirisi ne Gestapo' nun ne de SS' lerin hayata geçirilmesine engel olmadığı gibi, Gestapo ve SS' ler de Nazi rejimini korumaya yetmedi.

Yani, MİT'e bugün verilen yetkiler de -gerçekten arkadaşlarımız pek kabul etmek istemiyorlar ama Komisyon da söylemişim- yani bir ihbar alıyorsunuz ve "Bizim MİT'le ilgili." dediği anda hemen bütün işlemleri durduruyorsunuz yani bu olabilecek bir şey midir? Bununla yargının karşısında bir dokunulmazlık getiriyorlar yani yasal olmayan, anayasal olmayan veya başkaca herhangi bir yasaya tabi olmayan, sadece çıkarılmak istenen MİT Yasası'na tabi olan bir yarı yasal, yarı yasa dışı bir örgüt kuruyorsunuz. Ki, gerçi geçmişteki tecrübelerimiz, bu örgüte böyle yasa ötesi yetkiler verdiğinizde yani kabul edilebilir yetkilerin dışında yetkiler verdiğinizde neler yapabileceğini hepimiz Türkiye'nin geçmiş tarihinde, yakın tarihinde gördük. Yani, kendi içlerinden çıktı bu raporlar da, faili meçhul cinayetler için ekipler kurulduğu söylendi MİT için, örnek olsun diye söylüyorum. MİT için işte Alevi iş adamlarını fişlediğine, Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerini fişlediğine ilişkin şeyler çıktı. Dahası, 20 bin tane kamyon dolusu malzemenin, ne olduğu belirsiz malzemenin Suriye'ye gönderildiği ortaya çıktı.

Onun da ötesinde, bugün dışarıda konuşuluyor, tabii bunlar delillendirilmeden, ispat edilmeden kabul etmiş gibi de anlaşılmasın ama bugün saygın yazarlar tarafından yurt dışında konuşulan bir şey var. Suriye'de 2 bin kişinin ölümüne neden olan Guta'daki kimyasal saldırıyı muhalif grupların yaptığı, El Kaid'e'ye bağlı El Nusra grubunun yaptığı, bunlara da...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Hangi saygın yazarlar, çok affedersiniz?

TUFAN KÖSE (Çorum) – Vallaha, Pulitzer ödüllü yazarlar, örnek olsun. Bakın, bu adam şimdi... Arkadaşlar, Guantanamo'daki olayı çıkartan da bunlar, Watergate skandalını da çıkaran bunlar. Yani, siz şimdi kafanızı kuma gömerek bir yere varamazsınız. Ben doğru kabul ediyorum demedim ama bunların bir şekilde bizim böyle olmadığını ispat etmemiz lazım. Doğru söylemiyor muyum, niye zan altında kalalım biz? Yani "saygın yazar" derken siz kimseyi beğenmiyorsunuz o zaman. Adam kendini uluslararası yazım dünyasında kabul ettirmiş yani biz ne dersek diyelim. Biz "Var." da demiyoruz sonra bakın. Bakın, bunların...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Onlar kendisi ispat etsin. Sizin yaptığınız, şu andaki eleştirdiğimiz konunun aynısı. Devlet vatandaşa diyor ki: "Gel, suçsuz olduğunu ispat et." Ya, sen devletsin, sen benim suçlu olduğumu ispat et.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bakın, değerli arkadaşım, biz uluslararası hukuka bağlı...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Ülke hepimizin.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bakın, lütfen, bizim, hepimizin ülke, tabii yurtseveriz biz arkadaşlar. Biz ülkemizi karalamak, kötülemek için söylemiyoruz, yanlış anlamayın sakın beni, art niyetli filan da bir insan değilim. Bunlar konuşuluyorsa bizim bunlardan aklanmamız lazım. Yani, biz üstünü kapatınca bir şey olmayacak. Üstünü kapatalım gitsin o zaman, hiç konuşmayalım. Yani, Medliste konuşmayacağız da nerede konuşacağız. Yani, bir netice...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Şimdi, arkadaşlar, en yetkili ağızlar bunu söylediler böyle olmadığını yani hâlâ daha aynı şeyi tekrar söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Tufan Bey sözünü bitirsin.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bakın, arkadaşlar, şimdi "en yetkili ağız" dediğiniz Sayın Bakan dün açıklama yaptı, ne dedi biliyor musunuz? "Hiçbir Müslüman, hiçbir İslam ülkesi böyle bir kimyasal saldırıyı kabul edemez." Ya, ne alakası var kardeşim? Yani, Hristiyan ülkeleri ya da Musevi ülkeleri ya da dinsiz olanlar kimyasal saldırı mı yapıyorlar? İşte savunması bu, açıklaması, ispat etti, bitti. Böyle mi ispat edecek bu işi? Yani "ispat edecek" derken bunları bir şekilde derli toplu hem Türkiye kamuoyuna hem de dünya kamuoyuna anlatmamız gerekiyor, yoksa terörizmle iş birliği yapan ülkeler içerisine gireceğiz. Yani, siz ne kadar kendinizi bu konuda sorumlu hissediyorsanız biz de sorumlu hissediyoruz, biz de bu memleketin insanlarıyız, bu memleketin milletvekilleriyiz. Zannetmeyin ki ben bunu övünerek söylüyorum ya da bundan bir çıkar sağlamak için söylüyorum. Açık toplum olacaksak böyle olacağız diyorum. Yani, ben, hani MİT'e bu denli yetkilerin verilmesi... Demin Levent Bey söyledi: "Ya, kırk senelik fiş duruyor." Kim bilir bizim ne fişlerimiz duruyor, bilmiyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz.

Sayın Metiner...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Şimdi, fişlenmenin tarihi çok eski, bunu birbirimize anlatmamıza gerek yok. Hepimizin siyasal belli bir geçmişleri var, yaşadıkları var yani ben de fişlenmiş bir insanım, gözaltılar yaşamış bir insanım vesaire vesaire. Bunu uzatmanın bir manası yok. Biz de bu ülkenin zencileriydik yani. Sizler belki farklılıklarınızla bir yere taşınabiliyordunuz ama biz

farklılıklarımızla kamusal alanlardan sürülmüş insanlarız. Biz bunun faili olarak, bugün, bu Komisyonunda münasebetsiz bir biçimde CHP devletini gösterirsek olur mu? Gerek yok buna. Biz şu an bir rapor konuşuyoruz. Ha, siyasal geçmiş eleştirisi yaparsak, ta eskilere kadar gideceksek her birimizin söyleyeceği çok şey olur. Yani, onca insanı, Türkiye'nin kahir ekseriyetini, Alevi'sini, Kürt'ünü, dindarını, şeriatçısını bu kadar çok fişleyen, ötekileştiren, baskılayan, istiklal mahkemelerinde yargılayan bir zihniyeti bugüne mi taşımamız gerekiyor? Yani, belli bir ilişki tabii ki kuracağız ama buradan güncel bir kin üretmemize gerek yok.

Yani, işte, yakın zamanlara kadar bu ülkenin pek çok insanı fişlenmişti; büyükşehir belediye başkanlığı yaptığı dönemde fişlenmişti, Siirt'te yapmış olduğu bir konuşmadan dolayı fişlenmişti ve hangi güç odakları tarafından, hangi uyduruk mahkemelerle ne cezalar verildiğini biliyoruz yani. Ha, buna benzer Nazım Hikmet'e gidebiliriz, Sabahattin Ali'ye... Herhâlde Sabahattin Ali'yi öldürten o günkü MİT de AK PARTİ'nin emrindeki bir MİT değildi yani. Ve de MAH, o dönemin MAH'ı veyahut da bir başka şey. Yani, buradan siyasal eleştiri yapma ucuzluğuna kaçmamamız gerekiyor. Tabii ki olumlu eleştiriler var, bu raporda benim de içime sinmeyen, eksikliklerini gözlemleyebildiğim, hissettiğim şeyler var. Bu raporu yeniden de tanzim edebiliriz arkadaşlarımızın eleştirileri doğrultusunda. Ama yani sanki CHP devleti dönemindeki MAH çok demokrattı, çok iyiydi, işte, AK PARTİ kendi MİT'ini yaratarak otoriter, totaliter, diktatöryal bir rejim kurmak istiyormuş. "Hadi oradan." derler. Yani, bence, bu tür siyasal, ucuzcu eleştirilere, polemiklere kaçmadan bir şeyi müzakere edebilmeliyiz.

Şimdi, fişlemelerin tümüne karşı çıkmak zaten akıl kârı değil. Yeryüzünün hangi yerinde yasal olmayan fişlemeler varsa bunlara karşı çıkılır ama bir de yasal fişlemeler var, hukuki fişlemeler var. Yani, devletin güvenliğiyle ilgili, birtakım kriminal unsurlarla ilgili; kaçakçılıktır, uyuşturucudur, bilmem vesaire vesaire. Bunlara girmemize gerek yok. Yani, fişlemelerin tümüne karşı çıkmaz ki. Ha, yasal olmayan fişlemeler, biz burada Hozat özelinde yasal olmayan fişlemelerden bahsediyoruz.

Şimdi, Hozat'ta yasal olmayan fişlemeler var. Mademki şey yapıyoruz... E, Türkiye'nin genelinde illegal dinlemeler var, illegal dinlemelerle elde edilen "tape"ler var. E, bu "tape"ler üzerinden tepinip durmamak lazım o zaman. Yani, Hozat'taki fişlemelere hepimiz karşı çıkıyoruz. Niye? Çünkü yasal olmayan fişlemeler. Niye yasal değil? Çünkü insanların siyasal görüşlerine, etnik aidiyetlerine, mezheplerine hatta üye oldukları sendikalara göre fişlemeler yapıldığı için yasal değil, hukuki değil. Bu yüzden olayın üstüne gidiyoruz. Ama öbür tarafta -güncel bir vaka olduğu için belirtmekte yarar görüyorum- illegal dinlemeler var ya, alçakça, namertçe yapılmış illegal dinlemeler var. Bu yolla üretilmek istenen "deliller" var, "tape"ler var. Biz "tape"ler üzerinde tepinip duruyoruz. Yani, AK PARTİ'li arkadaşlarımızı samimiyete, ilkeselliğe davet ederken kendimizin durduğu yeri de unutmamız gerekiyor arkadaşlar. Yani, ilkesellik hepimiz için, herkes için geçerlidir. Bu raporda bir eksiklik varsa bu eksikliğini giderelim ama siyasal eleştiri yaparsak, MİT Yasası'nda olduğu gibi bağlamından kopartarak siyasal eleştiri yaparsak, eyvallah, bunu yaparız. Yani, Komisyonunda da yaparız, Genel Kurulda da yaparız, başka mecralarda da ama bizi ilkeselliğe çağıran arkadaşlar, lütfen, seçim süreci boyunca o paralel yapının illegal, gayrihukuki yollarla elde etmiş olduğu dinlemeler neticesindeki "tape"ler üzerinde yaptıkları siyasi hatırlasınlar, söylemiş oldukları sözleri hatırlasınlar.

Şimdi, biz, burada yasal olmayan fişlemelerin üstüne gideceğiz. Hozat'ta yasal olmayan fişlemeler yapılmıştır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, raporda da var bu.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Çok sayıda fişlemeler var ve benim -evet, MİT şeyi de Malatya Özel Yetkili Mahkemesinden gerekli bilgileri, belgeleri almadık ama- kendi kişisel çabamla elde etmiş olduğum birtakım bilgiler var. O imajları alınan bilgisayarlarda -hem jandarmanın hem emniyetin- çok sayıda, sadece medyaya yansıyan fişleme örneklerinden çok daha fazla sayıda, kabarık bir biçimde yasal olmayan fişlemeler... Ha, bu yasal olmayan fişlemeler içerisinde benim partimin ilçe başkanı, ilçe başkanının oğlu da var yani sadece belirli bir ideolojik, siyasi kümeye ait fişlemeler değil. Yani, ama burada -yasada da belirttiği gibi- kişilerin siyasi, felsefi veya dinî görüşlerine, irki kökenlerine, buna dayalı olarak yapılan fişlemeler... İşte, Levent Gök CHP'lidir, olabilir. Solcudur, bilmem TİKKO üyesidir, Alevi'dir, filan sendikaya... Siz bu tür fişlemeler yaparsanız suç işlersiniz. Hozat'ta da bu tür fişlemeler yapılmıştır. Orada yapanlar, yaptıranlar suç işlemişlerdir.

Peki, burada sorun ne? Bu bir nefret suçu mudur sayın üyemizin dediği gibi? Evet, nefret suçudur. İnsanları ırklarından dolayı, mezhebi, dinsel aidiyetlerinden, yaşam tarzlarından, siyasi aidiyetlerinden dolayı fişlemek, evet, bir nefret suçudur. Bu, şeye giydirilebilir Sayın Başkanım yani rapora tekrar dercedilebilir. Hem de çok ağır bir nefret suçudur, bir insanlık suçudur, buna katılıırım.

İğdir'deki olay da vahim bir olaydır. Zaten biz Hozat'taki olayla ilgili raporu yazarken bunun sadece Hozat'la sınırlı olmadığını bu yüzden belirttik. Türkiye'nin her yerinde bu tür paralel dinlemeler, hukuki olmayan fişlemeler yapılmıştır, bu

raporumuzda bu tespitlidir. Ama biz bunu söylediğimizde “Her taşın altında paralel yapı arıyorsunuz, her taşın altında illegal dinleme arıyorsunuz.” diye bizi acımasızca suçlayanlar, bugün, Hozat’ ta koymuş olduğumuz bu raporu bile eleştiri konusu yapıyorlar. İşte, burada bir fişleme var, hukuki olmayan bir fişleme var. Ha, bu raporun eksikliği ne? Bu raporun eksikliği -Levent Gök’ ün de dediği gibi- sorumlusu kim diyememe eksikliği. Diyemedik, tespit edemedik arkadaşlar. Yani, çoğunluğumuza dayanarak bir şey örtbas etmeye kalkışmadık. Buyurun, diğer üye arkadaşlarımız buradalar, neyi eksik bıraktık da sorumlularına ulaşamadık söylesinler. Desinler ki “Şunu da dinleseydik sorumlusuna, failine ulaşabilirdik.” Ama bütün dinlemelerimizi, bütün soruşturmalarımızı, görüşmelerimizi yaptık, failine ulaşamadık. Özel yetkili mahkemenin duvarıyla karşı karşıya kaldık, bunu ben de Sayın Başkanımıza söyledim zaten, bunu asla içime sindirmiyorum. Özel yetkili savcılık asla bizden bilgi, belge saklayamaz kardeşim, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine saygısızlıktır ve bunun ivedilikle çözülmesi gerekiyor. Ben de Komisyon Başkanı olarak bunu talep ediyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak bence biz girmeliyiz. Yani, evet, o zaman belki bu işin sorumluları bulunabilir, bu konuda bir takibatın sürdürücüsü olmalıyız Sayın Başkan ama biz kendimiz faili bulamadık Sevgili Levent Gök. Keşke bulabilseydik, keşke sorumlularını bulabilseydik ve bugün buradan suç duyurusunda bulunsaydık. Emin ol ki en az senin kadar bu konunun üstüne giderdi bütün AK PARTİ’li arkadaşlarımız.

Bitiriyorum. Lütfen, bu Iğdır’daki olayı konuşurken o tarihte Iğdır Valisinin kim olduğunu, aidiyetini de bilelim. Evet, siyasal iktidarımız tarafından atanmış olabilir ama lütfen o ismi araştırın, hangi yapıya mensup olduğunu araştırın, bugün nerede olduğunu araştırın. Polemik yaparak beyefendinin mahkemeye gitmesini sağlamak istemem, o yüzden araştırın. Yani, evet, iktidarımızın bir payı varsa bu eksikliği kabul edebiliriz, eleştiriye kabul edebiliriz ama orada bu işi yapan ilgili valinin aidiyetini görmezlikten gelerek, neredeyse artık bugün “Hadi, paralel yapı nerede? Gösterin de gidip üye olalım.” demek de ayrıca bir aymazlıktır, kusura bakmayınız.

Büyük üstadımız İhsan Şener’in sözüyle bitiriyorum: “CHP’nin yurtseverliğine sahiden bayılıyorz. Bir de yurdun üstündekileri sevmeyi becerebilirlerse çok daha alkışlayacağız yurtseverliğini.”

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, ben de rapora baktım. Raporda, bir defa, bu yapılan olayın bir fişleme olduğu net bir şekilde kabul ediliyor. Bu, kınanıyor. Bununla alakalı, daha fazla derine inilememesinin sebebi de açıklanıyor yani başsavcılığın yardımcı olmadığı ve raporları göndermediğiyle alakalı da...

Şimdi, burada savcılıkla ilgili -bir kısmınız hukukçu, memleketin sayılı hukukçuları- bir gizlilik kararı var, bize göndermesi bu gizlilik kararını ihlal eder mi, etmez mi, ne kadar ederdi, bu tartışılabilir veya bu konuyu hiç tartışmaksızın bir kenara bırakalım, olmazsa HSYK’ya bildirelim durumu, HSYK’dan bu konuda gereğinin yapılmasını talep edelim. Yani, bu olabilir belki çünkü neticede bir yargısal faaliyetle ilgili olumsuz bir tavır varsa biz de müdahale edemiyoruz yani işte “Bir yargısal işlemdir, size bunu göndermeyeyim.” dediğinde “Hayır, aksidir.” falan diye tartışmaya giremiyoruz. Bunun tartışmasını kim yapıyor? HSYK yapıyor. Dolayısıyla, bunu isterseniz HSYK’ya gönderelim, onu takdir etsinler, bir kanuni eksiklik varsa da o da bizim ayıbımız olsun. Yani biz şimdi, kendi söküğümüzü dikemiyorsak burada, evet, yani o da yasamanın bir eksikliğidir diye öngörüyorum. Bu, belki Komisyonumuzun yetkilerini, belki de... Hatta Medisin soruşturma, araştırma komisyonlarının da aslında sıkıntısı bu burada yani birçok konuda komisyonlar ilerleyemiyor. Belki, bir genel tavsiyede bulunabilir, bu şekilde ilerlenebilir ama ben raporun, bir olgu olarak bu işlemi, bu eylemi bir fişleme olarak kabul etmesinden dolayı da işin üzerini örtmediği ve o fotoğrafı net ortaya koyduğu için de tebrik ediyorum yani.

BAŞKAN – Sayın Aygün...

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Yaptığınız sunuştan, sanki oradaki savcının bu fişlemenin açığa çıkmasını engellediği, bir yargısal problem olduğu sonucunu çıkarıyorum. Doğru, öyle bir sorun var. Dosya gelmedi ve biz ilerleyemedik ama biz burada o dönemde, daha önceden yani fişlemelerin başladığı 15 Aralık 2007’den beri görev yapan ve mevcut hard disk, bilirkişilerin de tespit ettiği, içindeki bütün fişleri incelediği ve 19 sayfalık emniyet ilgili dairesinin “Evet, bu bir fişlemedir. Yasada yazılı olan istihbarat çalışması değildir. Burada TCK 135 anlamında bir suç vardır.” dediği eylemi yapan bütün polisleri dinledik ve onlar aslında buradaki savunmalarıyla, zimni ikrarlarıyla o diskle irtibatlı olduklarını, kendi dönemlerinde gerçekleştiğini, hatta isim vererek söylediler. Dolayısıyla, bence Komisyonun polislere dair de yapabileceği şeyler var. Şunu takdir ediyorum: Nefret suçuyla ilgili bir düzenleme yapılabilir miyiz? HSYK’ya başvurabilir miyiz dosyayı gizleyen savcıyla ilgili? Bunlar gerekiyor, katılıyorum tüm yüreğimle ancak

polislerle ilgili ciddi veriler var. Mesela, envantere kayıtlı olmayan o kadar büyük bir hacmi olan diski alan emniyet amirinin kimliği belli, kendisi kabul de etti, savunmaları var, bunlarla ilgili de Komisyon bence bir girişimde bulunabilir. Bizim Komisyonun çalışma usullerini belirleyen kanunun 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında hüküm de var harekete geçme yönünde, bunu önerebilirim.

Arkadaşlarımızın sunuşlarından fişleme konusunda biraz kafa karışıklığı olduğu çıkıyor, öyle algılıyorum. Yasal fişleme olabileceği söylendi, yasal fişleme olmaz, yasal istihbarat çalışması olur. Bu ülkede fişlemeleri yapan en önemli kurum MİT'tir, onun bile kanununu incerseniz "fişleme" diye bir kavrama rast gelmezsiniz, "istihbari çalışma" der "ülke güvenliği", "millî güvenlik", "ulusal bütünlük", "kamu sağlığı", vesaire der.

BAŞKAN – Anlaşılsın diye söylemiştir muhtemelen.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Yasal fişleme olmaz, eğer fişlemeyi yasallaştırırsak zaten tartışacak fazla bir şey kalmaz.

Dinlemelerle ilgili de, Sayın Başkanım, şunu söyleyeyim...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Doğru söylüyor, istihbari çalışma. Biz anlaşılsın diye "fişleme" dedik yani.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Başbakanın evinde böcek bulundu, 3 adet böcek ve ondan sonra bu Meclis bir böcek komisyonu kurdu, hatırlayalım. Böcek komisyonu çalışmalar yaptı, başkanı istifa etti, tatsız bazı hadiseler oldu. O komisyon da son derece uzun, 200 küsur sayfalık bir rapor yazdı. Ben bu fişlemeyle ilgili karşı oy yazarken onu da okudum çünkü dinleme de çağımızda en önemli fişleme türü. İnanınız, orada Hükümet çoğunluğu üyelerin yazdığı o raporu okuyun, burada dinlemelere dair yapılan eleştirilerin ne kadar dayanıksız olduğunu göreceksiniz.

Şimdi, dinlemelerle ilgili Türkiye'ye sokulan makineler var, gezici araçlar var, ruhsat verilmiyor. Bunlarla ilgili Komisyon hiçbir çalışma yapmadı bütün muhalif üyelerin talebine rağmen. Dinlemeleri yapan kim? Emin Arslan ile Sabri Uzun, çok önemli iki istihbaratçı o Komisyona geldi, ifade verdiler, ben de gidip o ifadeleri aldım ve okudum. Çok merak ediyordum çünkü önemli istihbaratçılar. Bu istihbaratçılar derler ki: "Türkiye'deki dinlemelerin yüzde 99,9'unu devlet yapıyor. 2006'dan sonra TİB yapıyor, ondan evvel de MİT yapıyordu, sadece bir yüzbaşı kıskançlık nedeniyle eşini dinletti, onu da zaten mahkeme tespit etti ve ceza verdi." Şimdi, Komisyon dinleme alanında da bir şey önermiyor.

Şunu varım: "Tape"ler eğer yasa dışı kaydedilmişse, paralel yapı ile Hükümet çatışyorsa bunları yayınlamak da doğru değil. Parti gruplarında, mitinglerde de okutulması doğru değil, eğer yasa dışı dinlenilmişse çünkü o konuda da bir kafa karışıklığı var. Onunla da mücadele edelim yani "Dinlemede Hükümete karşı vuruyorlar, eyvallah, biz dinlemeyi çok seviyoruz, Hozat'a karşıyız." öyle bir şey asla yok. Öyle de düşünmüyorum, hiçbir arkadaşımın da öyle düşünmediğini biliyorum. O dinleme komisyonunun raporu da 200 küsur sayfalık rapor da inanın içi boş bir rapor. Bunların hepsi Meclise zarar veriyor kanaatimce. Biz polislerle ilgili bir suç duyurusu yaparsak Sayın Başkanım, ayırt etmezsiniz, 2007'den 2011'e, rahmetli Çağlar Şan'ın 2012'de atanan polis amiri olarak olayla hiçbir ilgisi yok. Bu olayın tek mağduru da olayla ilgisiz olan bir polis oldu, ona da buradan rahmet diliyoruz. Mesela, böyle bir suç duyurusu yaparsak Hozat halkı da bir şey yaptığımızı düşünür. Aksi hâlde, ben dâhil, siz dâhil, hepimiz bunu uzun uzun araştırıp havanda su dövmüş milletvekilleri olarak kalırız ve gerçekten çok prestij kaybederiz.

Son olarak şunu söyleyeyim: 19 milletvekilinin 16 Ağustos 2013'te fişi yayınlandı, benim fişim de Hürriyet'te manşetti. Ben fişleme komisyonu üyesiyim, fişleme komisyonu milletvekilini savunamıyor ki Hozat'taki gariban köylüyü nasıl savunsun. "1993'te TDKP üyesi, 1996'da genç komünistler partisi -nedir, bilmiyorum, böyle bir parti de yok- 1999-2004'te EMEP üyesi, 2001 tarihi itibarıyla Tunceli Baro Başkanı, 2005'te Demokratik Toplum Partisi, Tunceli Baro Başkanı olduğu dönemde Amerikan Konsolosluguyla görüşme, misyon mensuplarıyla görüşme, 2005-2006 arasında Tahran'ın bilmem ne temsilcisinin defterinde isminin yazılı olduğu, 2005 tarihi itibarıyla Maoist Komünist Partisi mensubu olduğu, 2006 tarihi itibarıyla Devrimci Halk Kurtuluş Cephesi mensubu olduğu, 2012'de Tunceli Milletvekili oldu, bir de 2003-2012 arası İnsan Hakları Derneği Tunceli üyesi oldu."

BAŞKAN – Kafam karıştı ya!

İHSAN ŞENER (Ordu) – İyi ki CHP var ya, meşurlaşmışsınız!

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Yani bir bölümü yok, böyle şeyler yok. Yani DTP üyesi, İHD üyesi falan değilim ama sosyal istim herhâlde o yüzden bu kadar büyük örgütlere yaymışlar, orada da bu örgütler hâlâ etkinler.

Şimdi, ben bu Komisyonda çalışıyorum, benim fişim yayınlanıyor, benim dışımda da milletvekilleri var. Velez ki AKP'li Hozat İlçe Başkanı da fişlendi, onu da dinledik, doğru; muhtemelen Dersimli diye, "Bu adam AKP'li olsa ne olacak, düşmandır." dediler yani ben polis zihniyetini anlayabiliyorum ve AKP İlçe Başkanı geldi, şikâyetçi bile olmadı, "Hiçbir bilgim yok." dedi, adam

korkuyordu çünkü. “Beni bile fişliyorlarsa ben ne yapacağım Hozat’ ta?” diyordu. Tanırım ben, eczacı orada, yani orada otuz yıldır Hozat ilçesinde eczacılık yapan namuslu bir adam.

Şimdi, onlara bir mesaj vermeliyiz diyorum yani ben kendi hukukumdan vazgeçtim, o halka. Sanırım 370 civarında aile reisi, kadın, erkek, çocuk fişlenmiş. Bir şey yaparsak Sayın Başkanım, mesela bir suç duyurusu, Hozat halkı diyecek ki: “Evet, Komisyon bak...” Biz daha evvelden şunu başarmış bir Komisyonuz: “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım gibi tehlikeli bir suçlu hakkında suç duyurusunda bulunduk ve bülten çıkarıldı uluslararası alanda aranması için. Malatya’daki o savcı yine yaptı, aynı savcı yaptı.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bunu eğer formüle edebilirsiniz yani bu... Biraz da hakikaten haksızlığa uğratmamamız lazım insanları yani somut isimler varsa veyahut da somut isimler yoksa da belki soyut bir kavram üzerinden de suç duyurusunda bulunabiliriz ama şu anda bir işlem yürüyor Malatya Savcılığında. Muhtemelen bizim dosyamız, bizim suç duyurumuz oraya eklenecek.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Özur dilerim, oraya eklenemeyebilir çünkü orası DGM’ydi ya, devlete karşı işlenen suçları inceliyor. Burada devletle ilgili bir suç yok, burada sivil halka karşı devletin işlediği bir suç var.

BAŞKAN – Terör suçuyla alakalı iş yapıyorlardı onlar muhtemelen, devlet olayıyla ilgili değil de.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – O bağlantıya dair de ama hiçbir kanıt yok. Yani, o savcı neden dosyayı Malatya’ya aldı, hâlâ biz bilmiyoruz, Hozat’tan istedi ve aldı. Bu konuda da bir bilinmezlik var. Gerçi özel yetkili mahkemelerin kaldırılması yani şu an Tunceli...

BAŞKAN – Yani, şunu yapalım isterseniz, tabii, Hüseyin Bey, şöyle bir şey önerelim, bir dakika: Yani, bu toplantıyı erteleyelim bir hafta sonraya veya toplantıyı burada bitirelim isterseniz, yeniden nasıl bir şey derleyebiliriz, onu konuşalım isterseniz.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Başkanım, küçük bir şey eklemeyim mi iznin varsa?

BAŞKAN – Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın konuşmacının konuşması yarım kesildi, isterseniz...

BAŞKAN – Yok, yok, ben sanki bitti gibi...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ben Hüseyin Bey’in önerisini...

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Yani, şunu diyecektim ben: O polislerle ilgili, Emniyet amirleri, buraya gelip ifade veren ve mevcut diski bildiğini söyleyen -sınırlayabiliriz, herkesi zan altında bırakmayalım- ve bir suç duyurusunu da çok dikkatli yazarak... Hani, bunların bu suçu işlediği değil, “Komisyonda verilen ifadelerden fişlemelerin içinde yer aldığı, hard diskle ilişkili oldukları anlaşılmıştır. Bu konunun değerlendirilmesi...” diye biz Hozat Savcılığına yeniden yaparsak... Çünkü, Malatya Savcılığına bu fişleme dosyası iki yıldır neden gitti? Orada özel yetkili savcının...

BAŞKAN – Bir de iki yıldır neden bitmez, ben onu da merak ediyorum yani.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Bunu da bilmeliyiz, iki yıldır niye bir iddianame yazılmıyor?

BAŞKAN – Niye bitmez yani iki yıl sürer mi bir soruşturma?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Tuhaf.

Teşekkür ederim, benim bu kadar.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Başkanım, yani, kayıtlara geçsin diye... Hüseyin Bey’in fişlemelerle ilgili açıklaması doğrudur, biz burada maruf olduğu için fişleme dedik.

BAŞKAN – Anlaşılsın diye.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Yasal fişleme, yasal olmayan fişleme, tabii ki istihbarat notudur o, dediği doğrudur, hukuki karşılığı odur.

İkincisi, suç duyurusunda bulunmayı anlamlı buluyorum ben de, onu yeniden düşünmeliyiz, değerlendirmeliyiz. Bütün polisler için değil, o tarihte emniyet amiri olarak görev yapanların, belirttiği o hukuki mülahaza çerçevesinde mahkemeye intikalini sağlamalıyız, en azından Komisyon olarak bunun değerlendirilmesini talep edebiliriz diye düşünüyorum. Gerçekten, bu kamu vicdanının da tatmin olması gerekiyor. Cadı avı başlatmak için değil ama böyle bir hukuki mülahazayla bu konunun soruşturulması gerektiğine dair bilgimizi de bence iletebiliriz diye düşünüyorum, bunu da raporumuza dercedebiliriz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – O zaman, şöyle yapalım arkadaşlar: Mahmut Bey’e söz verdikten sonra bu konunun yani sonuç bildiğini formüle etmek üzere toplantıya burada ara verelim bu konuyla alakalı. Tarihini sonra ben gene sizinle istişare eder, şey yaparız, derim ki

on beş gün sonra, yirmi gün sonra, neyse. O arada kimseye haksızlık etmeden ama olayın da kapanmasına mahal vermeden bir formülle bir suç duyurusunda bulunalım.

Mahmut Bey, aşağı yukarı iş netleşti, sizden de kısa alalım, diğer konumuza geçelim inşallah. Sizin katkılarınızı formüle ederken daha fazla alalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, her konunun araştırılması, üzerine gidilmesi bir gelişme, bir ilerleme; emeği geçen arkadaşlara ben teşekkür ederim, eksik de olsa yine bir ilerlemedir bu konunun gündeme alınması. Fakat -raporda emeği geçenlere teşekkür ediyorum- raporda özellikle bu ayrıntılı bilgiye ulaşamamanın gerekçesi, gizli soruşturmada bahsediliyor. Uludere’de gizli soruşturma vardı, orada Komisyon Başkanı sizdiniz, orada gizli soruşturma ile ilgili belgeler size verilmişti ama kimseye incelenmemişti, inceleme fırsatını sizler bulmuştunuz. Yine, bu, Komisyon ve başkanlara incelenebilir idi, emsal örnek bir olayımız var. Bunun, raporda en azından bu ayrıntıların işlenmesi gerekir idi. Sizden istirhamım, bundan sonraki şeyle ilgili bu emsal kararların en azından işlenmesi lazım.

İki, raporda bu fişleme olarak tabir ettiğimiz olaylarla ilgili, bugüne kadar insanlar işe alınırken bunlar ne kadar esas alındı, baz alındı, ne kadar alınmadı, ne kadar insan var, bununla ilgili herhangi bir çalışma vesaire ben göremedim, eğer varsa, atladysam, arkadaşlardan özür dilerim.

Bir başka husus, burada “özel yetkili mahkeme” deniliyor ama arkadaşlar, “İzin verilmemiş.” deniliyor. İzin verilmediyse burada ben yine onu göremedim, eğer atladysam yine üye arkadaşlardan özür diliyorum. Bana numaraları vesairesi geçmedi, birden fazla savcılık soruşturması deniyor, özel gizlilik. İnsan bir dosya numaralarını yazar, en azından bu bir şey olur, bu bir arşivdir, incelemek istediğimizde, ulaşmak istediğimizde gerçekten... Bu birden fazla neyle ilgili, ne oldu, takip açısından bu olay irdelenmemiş. Burada sorun sadece Tunceli ve Hozat’ta var, tüm Türkiye çapında bu olaylar yapılıyor mu? Burada, evet, biraz önce, cumhuriyet başsavcılığına başvurma iyi bir ilerleme.

Bir de şunu da yapabilirsek daha bir ilerleme kaydederiz: Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konunun araştırılması için, Türkiye genelinde bu dinlemeler, yasa dışı bu bilgiler, bu vesaireler yapılıyor mu, yapılmıyor mu, el birliğiyle birlikte böyle bir komisyon kuralım arkadaşlar. Yani, burada bunun siyasi partisi olmaz. Benim sizden istirhamım, bilemiyorum... Şunu yapmak lazım: Tabii, burada en fazla büyük görev de iktidar partisine düşüyor Sayın Başkan. Bir daha milletvekili seçilip seçilmeme korkusuyla bazı kaygıları taşımamak lazım. İnsan hakkı ihlali varsa tüm arkadaşlarımızın... Yani, biz dünyaya gelirken, anamızdan doğarken milletvekili diye seçilip gelmedik arkadaşlar. Yani, hiç olmazsa bu insan hakkı ihlali engelleyebilme açısından ne katkımız olabilir, bunu öne çıkarmak lazım, bu, partilerüstü olan bir husustur. Burada A partisi, B partisi, geçmişte şu oldu, gelecek... Şu anda önümüzde bir sıcak simit var, Türkiye’de bu olay var mı, yok mu? Burada ben tüm milletvekili arkadaşlarımızın... Yani, her siyasi partiden çok iyi nitelikli, iyi unsurlar var arkadaşlar, bu iyi nitelikli unsurlar bir araya gelemiyor, sorun bu. Nasıl dediniz ki: “Efendim, özel yetkili mahkeme bariyer gibi.” Bize bu bilgileri vermiyorsa siyasi partilere de bariyer gibi bir duvar çekilmiş. “Efendim, bunu A partisi diyorsa ben bunun karşısında olacağım.” Yok böyle bir şey arkadaşlar. Sizden istirham ediyorum, bu duygularımızı atalım bir tarafa. Bu insan hakkı ihlali bir gün hepimize lazım olacak, hepimizin müşterek, ortak noktası bu olmalı. Yani, bu, hangi siyasi partiden olursa olsun, milletvekilliğimize de mal olacaksa olsun arkadaşlar, bundan daha hayırlı iş olamaz. Onun için, bu, önemli bir husus.

Yasayla ilgili, yasal mevzuatta bu konuda boşluk yok yani Anayasa’ımız belli, Ceza Muhakeme Kanunu belli, Ceza Kanunu belli, Medeni Kanun belli. Ya, Allah razısı için, bunlar tatbik mi edilmiş? Hiçbiri tatbik edilmemiş. Yani, burada olayı sadece oraya zımlamak, Türkiye genelinde bu yapılıyor, bununla ilgili bir komisyonun mutlak surette kurulması lazım. Burada kaç tane savcılık soruşturması... Zaten isimlerinin, dosya numaralarının tek tek yapılması lazım. Bu Hozat’taki fişleme nedeniyle ne kadar insan işe alındı, ne kadar alınmadı, işe alınmada ne etkisi oldu, tesiri ne oldu, bunlarla ilgili hiç bilgi yok.

Benim bu aşamada söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ediyorum sizlere ve emeği geçen arkadaşlara.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi şöyle yapalım: Bu konuşulanlar çerçevesinde raporun tashihi ve sonuç bölümü hazırlanmak üzere tekrar alt komisyonumuza görev verilmesini öneriyorum. Artık bu eksiklikler tamamlandıktan sonra da yeni bir gündem maddesi yaparak başka bir gündemde bunu görüşmek üzere bu gündemi burada kapatıyorum, oylamaya da gerek yok bu konuda.

Şimdi 3’üncü gündem maddesine geçiyoruz.

Kocaeli Kandıra Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu’ nun görüşmelerine geçiyoruz.



Kerim Bey, buyurun.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum.

Biz uzun süredir, bu Parlatentonun 24'üncü Döneminden beri Cezaevleri Alt Komisyonunda çalışıyoruz, sürekli cezaevlerine gidiyoruz. Kocaeli'deki Kandıra Cezaevi ve Silivri cezaevlerine Şubat ayının 13 ve 14'ünde ziyaretlerde bulunmuştuk, daha önceki yıllarda da ziyaretler olmuştu. Kocaeli'deki ve Silivri'deki, ikisinin genel olarak vardığı önemli konuları dile getirmek istiyorum.

O sıra gittiğimizde, özellikle siyasi mahkûmların en çok şikâyet ettiği özel yetkili mahkemeler... Az önce görüşülen konuda da yine herkesin müşteki olduğu özel yetkili mahkemelerin Meclis tarafından çıkarılan yasayla kaldırıldığını şu anda söylüyoruz ve onlar şu anda yok hükmünde. Bu, o şikâyetlerin de artık anlamını kaybettiği anlamına geliyor. Zaten, özel yetkili mahkemelerin kapatılmasından sonra tahliyeler de oldu; değişik siyasi davalardan tutuklu olanlar serbest bırakıldı. Bu önemliydi çünkü çok ciddi şekilde gündeme geliyordu, gündemimizi oluşturuyordu.

İkinci önemli konu: Yine, hem Kandıra'da hem diğer cezaevlerindeki hasta mahkûm ve tutukluların durumları. Bu konuda çalışmalar var ama bir sonuç vermesi gerekiyor. Zaman zaman buradaki hastaların durumu dile geliyor ancak bir terminal, ağır hastalar var, bir de kronik hastalar var. Bazen şunu da görüyoruz: Kronik bir hastalığı var -aslında bunların bir hayatı tehlikesi yok- diyelim şeker hastalığı, romatizma hastalığı, kronik hepatit gibi ama basına, medyaya, bizim gündemimize sanki çok ağırmış gibi giriyor ama diğer tarafta, bir kanser hastası, metastaz yapmış, vücudun bütün alanlarına yayılmış, bizim hekimlikteki "terminal dönem" dediğimiz, "son dönem, ölüme yakın" dediğimiz kimseler var, onlar gündemi meşgul etmiyor; esas önemli olan bu yani bunlarla ilgili mutlaka bir şeylerin yapılması lazım. Yani, bunu, bizim heyetimizin veya Komisyonun Adalet Bakanıyla ve yetkililerle görüşmesi faydalı olur diye düşünüyorum. Adli tıbbın da bu konudaki rapor işlemlerinin hızlandırılması gerektiğini düşünüyorum.

Üçüncü temel konu: Yine, hep gidiyoruz cezaevlerine. Özellikle orada çalışan görevlilerin, infaz koruma memurlarının özlük haklarıyla -her zaman dile getirildi- bu konuyla, bunlarla ilgili bir şey yapılmadı. Bunun da önemsenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Diğer mahkûmlarla görüştüğümüzde, talepleri var, eleştirileri var, memnuniyetleri var. Onlara da kısaca değinmek istiyorum. Özellikle bazı siyasi tutuklular televizyon kanallarıyla ilgili, "İşte, A televizyonu, B televizyonu, şunu istiyoruz..." diye, o tip talepler sık dile getiriliyor.

Kandıra'da avukatların görüşme alanları, tutuklu ve hükümlülerin görüşme yaptığı alanlar da şeffaf camlarla kaplanmış. O konuyla ilgili şikâyet vardı. O, ayrıntılı bir şekilde şeyde yansıtılmış, yasa ve mevzuatlara uygun yapıldığı... Orada deneme de yapıldı. İçeri girildi, konuşuldu, dışarıda duyuluyor mu duyulmuyor mu... Gerçekten duyulmuyordu ama gelip geçenlerin olması belki içeridekileri rahatsız edebilir.

Kitap konusunda ilgili hiçbir sorun olmadığını söyledi mahkûmlar.

Mektuplarla ilgili şikâyetler vardı. "Zamanında yakınlarımızın eline geçmiyor veya mektuplarımız zamanında elimize geçmiyor..."

Aramalarda bazı kimseler herhangi bir sorun olmadığını söylüyor, bazen de yine siyasi tutuklular, aramaların zaman zaman abartıldığını... Her zaman, her yerde, her cezaevinde karşılaştığımız sorunlar.

Yine, bazı bireysel hastalığı olan insanlar vardı. Onları örnek olarak gördük. 73 yaşındaki Cabbar Özden, felçli bir hastaydı, yatalaktı, bunun yanında, şeker hastalığı, böbrek yetmezliği gibi hastalıkları vardı, herhâlde bir de omurilik ameliyatı olmuştu; kendi ihtiyaçlarını gideremeyecek durumdaydı. Yanındaki mahkûm onun diğer ihtiyaçlarına, tuvalete gidip gelme, altını temizleme vesaire bu tip şeyler... Bu insanları içeride tutmanın izah edilir tarafı da yoktur doğrusu.

Yine, Tahsin Akgün diye -pankreas kanseri denilen, metastaz yaptığı, az önce "terminal dönem" dediğimiz- bir hasta vardı. Bunlarla ilgili mutlaka bir şeyler yapmak lazım.

Yine, Aydın Nas diye, gece körlüğü olan bir... Onunla ilgili bazı talepleri vardı. Yerine getireceklerini söylediler.

Bunun dışında çok büyük problemler yoktu. Diğer, hani, rapora yansıtılan şeyler de var. Onları ben anlatmadım, belki dile gelir. İşte, çamaşır makinesi isteniyor yani makul bir taleptir. Bunun yanında, sağlıkla ilgili, dış konusunda bir problem olmuştu ama ciddi boyutlarda değildi.

Esas konu, benim gördüğüm, bu hasta mahkûm ve tutuklularla, ağır hastalarla ilgili bir şeyler yapmak gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Adli Tıp Kurumuna yazı yazdık arkadaşlar, sanırım yakında dönerler. Adli Tıp Kurumunun işleyişi çok yavaş yani oradan raporlar çok geç çıkıyor, yeterli seviyede çıkmıyor ve birçok da işlem buna dayalı yani Cumhurbaşkanımızın affından tutun da savcılığın infaza ara vermayla alakalı birçok işlem bu raporlara dayanıyor ama raporlar yeterli süratte ve yeterli nitelikte çıkmıyor. Bu konuda onlarla bir görüşme yapacak Komisyonumuz. İnşallah en kısa zamanda o görüşmeyi sağlayıp ne yapılması gerekiyorsa orada bu işlerin biraz daha düzeltilmesi gerekir.

Özlük hakları meselesinde de, çok haklı bir talep bu konu çünkü çok zor bir görev yapıyorlar oradaki infaz koruma memurları, zor insanlarla uğraşıyorlar. Bu yakınlarda, sanırım Mediste bir kanun olması lazım, cezaevlerinin güvenliğinin devriyle alakalı, bu dış güvenliğinin iç güvenliğe devredilmesi veya Ceza ve Tevkifevlerine devredilmesiyle alakalı bir kanun olması lazım. En azından o kanun içerisinde acaba bu özlük haklarının iyileştirilmesi biraz sağlanamaz mı? Mahmut Bey, bunu tahminen siz takip ediyorsunuzdur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teklifimiz var efendim. Biz sadece teklif verdik, siz onu Genel Kurula getirin.

BAŞKAN – Evet. Ama, yani, öyle...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Kanun görüşülürken belki verilebilir.

BAŞKAN – Evet, yani...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, arkadaşlar isterse biz vazgeçelim, geri çekelim sizin...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yok, yok...

BAŞKAN – Yani, siz, biz meselesi değil de Bakanlığın kendisinin sahip çıkması bu işe daha mantıklı olur çünkü ancak öyle bu işler yürüyor.

Şimdi, Murat Bey, söz istiyorsunuz galiba.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, izin verirseniz, saat birde de bir toplantı var çünkü kısa keseceğim.

BAŞKAN – Öyle mi? Kısa kesecekmiş Murat Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizden özür diliyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Peki, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim, çok sağ olun.

1'ncisi: Şimdi, ayla ilgili "Adli tıp süreci geç işliyor." dediniz. Bununla ilgili de kanun teklifimiz var. Nedir? Üniversitelerin verdiği raporlar yeterli sayılsın, adli tıptı bu kadar... Bunu bitirelim. Kanun teklifimiz var Genel Kurulda. Sizden istirham ediyoruz, eğer gerçekten niyetiniz yapmaksa, bizim teklifimiz size sıkıntı yaratıyorsa geri çekelim, siz yapın yani vatandaşa iyilik dokunsun.

2'ncisi: Dediğiniz özlük haklarıyla ilgili de yine kanun teklifimiz var, aynı şekilde...

3'üncüsü: Cezaevlerinin kanayan yarasının bir tanesi, engelli vatandaşlarımız ziyarete gittiği zaman x-ray cihazlarından arabalarıyla geçemiyorlar. Nedir bu? Genişlik ve darlık açısından o araçlar ona sığmıyor, mağdurlar. Aynı şekilde, engelli avukat arkadaşlarımız da müvekkilleriyle ilgili, gidip görüşemiyor.

4'üncüsü: Engelli yani gözü görmeyen engelli avukat arkadaşlarımızı, o göz taramada, göz tanıma cihazı tanıyamıyor tabii ki; tanıyamayınca arkadaşımız sıkıntı yaşıyor, sıkıntı yaşıyorlar. Yani, engelli avukatlarla ilgili, engelli tutuklularla ilgili, engelli yani görme engelli ziyaretçilerle ilgili bu anlamda büyük sıkıntılar var. Çağın gerisindeyiz biz bu konuda. Engelli vatandaşımız, ne engelli avukat görevini yapabiliyor ne de yakını cezaevindeyse engelli vatandaşımız bu erişimi de sağlayamıyor. Bilgilerinize arz olunur.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Süre verdiğiniz için bana teşekkür ederim ama izin verirseniz eğer, yani diğer arkadaşlarımıza saygısızlık yapmış olmayayım, birde bir basın açıklamam var, on kala çıkacağım, kusura bakmayın, özür diliyorum, teşekkür ederim.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Doğru şeyler söylemen şartıyla.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Bir engelli olarak duyurluğuna teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Sayın Bozlak.

MURAT BOZLAK (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, ben de sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar birçok cezaevinde incelemede bulunduk. Cezaevlerine gittiğimiz zaman bize uzman arkadaşlar da eşlik ediyor. Görüşmeye başladığımız zaman, uzman arkadaşlarda ses kayıt cihazı var, onu ortaya koyuyorlar, orada söylenen her şey bire bir kayıt altına alınıyor. Raporu da uzman arkadaşlar hazırlıyorlar, bize gönderiliyor, biz ona göre ya muhalafet şerhi koyuyoruz veyahut da kendi görüşlerimiz doğrultusunda kendilerine bildiriyoruz.

Şimdi, hazırlanan raporların genelinde genel sorunlar, çok öne çıkan sorunlar rapora yazılıyor, arkadaşlarımız, kendilerine göre teferruat mahiyetinde gördüklerini rapora dercetmiyorlar. Dolayısıyla çok eksik kalıyor. Şimdi raporun bütününde bir eksiklik yok, itiraz edeceğimiz şey yok, ama teferruatlar yazılmadığı için hepsi gündeme gelmiyor.

Ben, onun için -geçen günlerde de bahsetmişim, bundan önceki toplantılarda-kısaca, genel itibarıyla incelemede bulunduğumuz bütün cezaevlerindeki ortak problemlerden biraz bahsetmek istiyorum.

Sayın Başkan, bir kere, cezaevinde girişte yaşanan ilk problem, girdiğiniz zaman cezaevindeki personelle görüşüyorsunuz. Sizi karşılıyorlar, alıyorlar. Şimdi, personelin -demin arkadaşlar da belirtti- özlük haklarıyla ilgili çok ciddi şikâyetleri var. Bunu her gittiğimiz yerde de bize ilettiler. Örneğin Antalya’da yazın sıcaklığında postal giyiyorlar. Millet terlikle gezerken, çıplak ayakla gezerken onlar o sıcakta postalı. Ama bir iyileştirmenin yapılacağı bakanlık tarafından söylenmişti. Bu olumlu bir gelişme.

Söyledikleri bir şey: “Ya hepimiz üniversite mezunuyuz.” Birçok üniversite mezunu artık işsiz kaldığı için, iş bulduğundan dolayı gidiyor infaz koruma memuru oluyor. Benim gördüğüm, infaz koruma memurlarının ekseriyeti artık üniversite mezunu. “Toplum içerisinde siz milletvekilleri de dâhil bizim adımız hâlâ gardiyan. Yani ceza infaz memuru dahi bize denilmiyor.” Bir bağlantı, paralel olarak da, bunların psikolojik problemleri olduğunu da ben kendimce sezindim. O psikolojik şeyle de içerideki -demin siz de bahsettiniz- zor kişilerle uğraşıyorlar ama bunlar orada bir baskı gücü de oluşturmak istiyorlar. Yani “Biz burada devletiz, biz sizin üzerinizde bir gücüz. Bizim dediklerimize riayet etmek durumdasınız.” gibi bir ruh hâli içerisinde de gördüm.

Şimdi, girişte, yine, bir aramadan geçiyorsunuz. O aramaya, önce, tutuklanan veyahut da hükümlü olarak başka cezaevinden gelenler tabii tutuluyor. Özellikle uyuşturucu suçlarından dolayı cezaevine giren bayanlar çıplak aramadan istisnasız geçtiklerini söylüyorlar. Bu çıplak arama bir odada yapılıyor. Bir de emniyetten gelen tutukluya veyahut da cezaevinden gelen hükümlüye, vücudunda uyuşturucu saklamış olma ihtimaline binaen, cezaevi müdürünün talebi üzerine, çıplak arama yapılıyor, artı, bir de “otur, kalk, ihla” deniliyor. Bu tamamen insanlık dışı bir olay. Gittiğimiz her cezaevinde özellikle bu söylendi.

Ziyaretçiler aranıyor, hem de onur kırıcı tarzda aramalar yapılıyor. Antalya E tipi Cezaevinde bir babanın haykırışını hep beraber izledik. Dedi ki: “Ben 12 yaşındaki kızımın beni ziyarete gelmesini artık istemiyorum. Ziyaretçi yerinde nasıl arandığını bana anlatınca, ben bir baba olarak kahroluyorum. Gelmesin istiyorum.”

Şimdi, ziyaretçilerin dışında avukatlar aranıyor cezaevine girerken, milletvekilleri aranıyor. Kandıra Cezaevinde, İmralı Cezaevindeki müvekkillerine giden bir avukatın anlatımı vardı, arkadaşlarımızın hepsi... Bu kayıt edilmiş. Avukat diyor ki: “Biz giriş yaptığımız yerden müvekkilimizle görüşme noktasına gidene kadar 3 kez aranıyoruz.” Nasıl aranıyorlar? Normal bir arama değil, affedersiniz, külotla kalacak şekilde, çıplak hâlde aranıyorlar. Bir avukata yapılan muamele. “3 sefer giderken, çıkışta da 2 sefer aynı şekilde aranıyoruz.” diyor.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Çıkışta niye aranıyor? Hiçbir mantığı yok yani.

MURAT BOZLAK (Adana) – Tamam, mantığı yok da... İşte, mesela adam -yine Kandıra’da bize anlatılan- ziyaretçisi gelmiş, ziyaretçi yerine giderken çıkışta aranıyor, ziyaretçinin yanına giderken aranıyor, gidişte de aranıyor bu tutuklu olan veyahut da hükümlü olan kişi.

Bir de sevkler konusunda çok ciddi şikâyetler var hemen hemen her yerde. Mardin’deki kişiyi almışsın Tekirdağ’a gönderiyorsun. Birçok sıkıntı yaratıyor. Bu normal cezasını çeken mahpusun ayrıca cezalandırılması anlamına da geliyor, ailesinin cezalandırılması anlamına geliyor, eşinin çocuklarının aynı zamanda cezalandırılması anlamına geliyor. Bu sevkler her gittiğimiz yerde çok ciddi olarak dile getiriliyordu.

Televizyon: İşte, idarenin ancak belirlediği televizyon kanalları örneğin izlenebiliyor. Birçok televizyon kanalı istedikleri hâlde izlenilmiyor yani mahpuslara sorulmuyor. 22 tane, 23 tane dünya kadar kanal var, sen hangisini istiyorsun diye sorulmuyor idare bakıyor kendisine. Bakıyorsunuz hepsi de aynı tarzda yayın yapan genel de kanallar. Örneğin Halk TV yok, İMC yok, izlettiler miyor.

Bir yere gittik, son dönemde, İMC’yi serbest bırakmışlar, Samanyolu TV’yi yasaklamışlar. O çok güzel bir şeydi.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Hayır, bazı yerlerde istemiyorlardı biliyorsunuz.

MURAT BOZLAK (Adana) – Disiplin kurulunun çok keyfî kararlar aldığını, mahpuslar üzerinde ciddi bir baskı oluşturduğunu, en çok da disiplin kurulunun görüş yasağı noktasında ceza verdiğini, disiplin kurulunun verdiği cezalar nedeniyle aylarca ailesiyle görüşmeyen insanlar olduğunu söylediler.

Ben bunun tanığıyım. Karataş Cezaevinde –kadın cezaevidir- bizim partili yönetici arkadaşlarımız tutuklanmıştı. Onları ziyaret etmek için üç isim verdim Adalet Bakanlığına. Adalet Bakanlığından izin çıktı, gittim ben. Üçü de disiplin kurulu tarafından görüş yasağıyla cezalandırıldığı için, ben buradan Karataş'a gittiğim hâlde görüştürülmedim. Hiç olmazsa burada söyleyin görüş yasağı var, ben gitmeyeyim. Böyle bir aymazlık işi de yaşıyor.

Sıcak su problemleri hemen hemen her yerde vardı.

Yemekler konusunda, öğle yemekleri değil de akşam yemekleri konusunda çok ciddi şikâyetler vardı.

Telefon görüşmeleri noktasında herkesin şikâyeti vardı. Sürenin çok kısa olduğunu, çoğu zaman da bu disiplin kurulu tarafından telefon görüşmelerinin dahi yapılmadığını söylüyorlardı.

Hastanelere sevk noktasında problemler vardı. Özellikle dıştan dolayı rahatsız olanların aylarca gönderilmediği, hastaneye de ring araçlarıyla birçok hastanın gönderildiği bize, tarafımıza bildirildi. Ve doktor muayenesi yapılırken de birçok mahpus kendilerine suçlarından dolayı ayrımcılık yapıldığını, doktorun “Kelepçesini açmanıza gerek yok, ben böyle muayene ederim.” deyip, kelepçeli hâlde muayenenin yapıldığı söyleniyor.

Ayrıca, hastane konusunda, örneğin, gene Antalya Cezaevinde gördüğüm bir şey: Dokuz ay önce bulunduğu cezaevinden Antalya'daki hastanede tedavi görmesi için sevk edilen bir mahpus, yaşlı bir kişi, dokuz ay önce geldiği hâlde, dokuz aydır hastaneye sevk edilmemişti. Hastaneye gitmesi için gönderiliyor oraya, geçici olarak, adamı dokuz aydır orada bekletiyorlar, göndermiyorlar. Sorduğumuz zaman “Nedir?”, “Efendim, dış güvenlik işte. Jandarma götürüp getiriyor. Yeterli imkânımız yok.” diyorlardı.

Mektuplara ve şikâyet dilekçelerine el konulduğunu, özellikle kurumlara gönderilen şikâyet dilekçelerinin gönderilmediği, ulaştırılmadığı şikâyetleri vardı.

Bunun dışında, yine, bazı ufak tefek şeyler vardı ama benim burada temel olarak gördüğüm: Bir, sevkler noktası çok önemli. Gerçekten bu insanları mağdur eden ikinci bir ceza olayı olarak görüyorum. Sevkler noktasında, komisyonumuzun, Sayın Adalet Bakanıyla görüşmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Sevk noktasında da milletvekili arkadaşlarımız arıyorlar, orada da bir ayrımcılık yapıyor. Arayan milletvekilinin konumuna göre, düşüncesine göre veyahut da özel ilişkilerine göre tavır alınıyor. Ben talep ediyorum örneğin göndermiyor, ama siz talep ediyorsunuz sizin söylediklerinizin sevkleri yapılabilir. Bu konunun da, özellikle, Adalet Bakanlığıyla komisyonumuz vasıtasıyla görüşülmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Ağır hasta tutukluların durumu son derece önemli. Demin arkadaşlar da belirttiler. Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda verdiği kararlar da var. Ağır hasta, ölüm noktasına gelmiş, artık son noktaya gelmiş bir kişi hâlâ tahliye edilmiyor. Bu konuda, bu son yapılan yasa değişiklikleri yapılmadan önce Gülay Çetin isimindeki bir mahpus Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat etmişti. Kanser hastasıydı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesinin ihlali olarak görüp Türkiye'yi bu konuda mahkûm etmişti ve kadıncağız orada vefat etti, cezaevinde vefat etti. Daha sonra bir yasal değişiklik yapıldı ama tuhaf bir değişiklik yapıldı. Biz düzeltme yapmak istiyoruz ama düzeltirken her şeyi bozuyoruz. Şimdi, yeni yapılan değişikliğe göre adli tıp raporu şart. Adli tıp raporundan sonra, adli tıp “Evet, tedavi edilmesi gereken hastalığı cezaevinde kalmasına engel dir.” dedikten sonra bir de kolluk ve savcılığın güvenlik nedeniyle “Olabilir” demesi gerekiyor.

Demin arkadaşlar da belirttiler. Adli tıp konusunda herkesten müthiş bir şikâyet var. Yani zamanında inceleme yapılmıyor, altı ay, yedi ay. Sayın Cumhurbaşkanımızın dahi bu konuda şikâyeti vardı, “Bize gelmiyor. Önüme gelsin ki ben af veyahut da bir karar vereyim.” diyordu. Gelmiyor adli tıptan. Aylarca bekleyen, gerçekten gördüğümüz zaman ürperdiğimiz insanlar oldu. Yani bunların birçoğu siyasi de değil, normal bir adi suçtan dolayı girmiş seksen yaşındaki adamı orada tutuyorsun, kanser hastası, son dönemine gelmiş, adli tıp rapor göndermiyor. Dolayısıyla burada biz şikâyetleri alıyoruz ama Komisyon olarak ne yapıyoruz? Bunlara sadece temenni mahiyetinde, “Bunlar düzelmelidir” demememiz lazım. Şimdi, bu yasanın değiştirilmesi için -bizler aynı zamanda Genel Kurul üyesi, milletvekilleriyiz- bizler de kanun teklifi verme hakkına sahip değil miyiz? Tatalım, bunu kanun teklifi verelim. Demin Mahmut Bey de söyledi, Komisyon üyeleri olarak gerçekten kendi partilerimizi değil, biz burada insan haklarını savunmak için bir aradayız. Partilerimizin haklarını savunmak için burada değiliz. Eğer bir insan hakkı ihlali varsa ve biz de vicdanen bu kanaatteyssek o zaman oturalım, kanun teklifi hazırlayalım. Demin Mahmut Bey'in söylediği gibi ya üniversite hastanesinden veyahut da işte en yakındaki tam

teşekküllü bir hastaneden verilecek bir raporu yeterli görmeliyiz. En azından adli tıp ondan sonra inceleme yapar. Onunla ölüm döşeginde olan insanı bir salıverelim. Böyle bir değişikliğe gidilebilir. Biz buna bir şey yapmıyoruz, topluyoruz, işte sıkıntıyı belirtiyoruz, açıklama yapıyoruz. Bunun bir etkinliği yok. Biz milletvekiliyiz. Bunu düzeltmek için şey edebiliriz.

Bir de en onur kırıcı bir insanlık suçu olarak görüyorum ben bu çıplak aramayı. Son derece önemli. Çıplak arama bizde tüzük ve yönetmelikle düzenlenmiş. Oysa temel insan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlayan durumlar kanunla düzenlenebilir. Şimdi Anayasa'nın 17'nci maddesine göre "Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan muameleye tâbi tutulamaz." hükmü var. Gene Anayasa'mızın 13'üncü maddesi "Temel hak ve özgürlükler ancak kanunla sınırlanabilir." diyor. Kanunla yapmıyoruz, tüzük ve yönetmelikle bir madde konulmuş. İnsanlar çıplak aranıyor. Bu konuda yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bu çıplak aramayı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesinin ihlali olarak görüyor, onur kırıcı muamele olarak gösteriyor, değerlendiriyor. Bize bu konuda dünya kadar şikâyet geldi. Bizim gene bu konuda da bir şey yaptığımız yok. Şimdi, tüzük ve yönetmelik Anayasa'ya aykırı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı, kanuni dayanağı yok ama orada Adalet Bakanlığının hazırladığı tüzük ve yönetmelik Türkiye genelinde bir bütün itibarıyla uygulanıyor. Sadece cezaevlerindeki idarecilerden kaynaklı değil, merkezî düzeyde hazırlanıyor bu tüzük ve yönetmelikler. Cezaevinin müdürü veyahut da personeli bu tüzük ve şeyleri hazırlamıyor. Bu noktada da Adalet Bakanlığıyla görüşüp bunun düzeltilmesi için bir çalışma yürütmemiz gerekir. Hatta şunu yapabilirsek gene Komisyon olarak bir kanun teklifi vereyim "İnsanlık onurunu kırıcıdır, çıplak arama yapılmaz." diye. Yani bir şeyler yapalım Sayın Başkanım, pratik bir şeyler, etkisi olacak bir şeyler. Temenni noktasından artık çıkmamız gerekir diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tabii bu çıplak arama meselesi çok gündeme geliyor da bununla ilgili biz aslında diyalog kurduk Genel Müdürlükle, Bakanlıkla. Buna bir formül üretebileceklerini söylediler. Nedir? İşte bir ameliyathane elbisesi gibi böyle bol bir elbise üzerinden yapabileceklerini söylediler ama "Bunu tamamen kaldırın." demek biraz sanki riskli gibime geliyor cezaevleri açısından. Ama bunu sadece siyasi suçlar için falan söylemiyorum ben. Diğer açıdan da riskli geliyor bana. Bir de işte Avrupa'da cezaevlerine gittiğimizde "Çıplak arama yapıyor musunuz?" diye sorduğumuzda "O da ne demek? Elbette yapılıyor." deniyor, yani o konuda öyle bir istisna olamayacağını söylüyorlar. Hatta o çıplak aramalarda ve aramalarda buldukları birtakım aletleri böyle bir müze gibi yapmışlar, orada sergiliyorlar. Bizi oraya götürdüler, "Bakın, bu aramalarda biz şu aletleri bulduk." falan diye gösterdiler. Tabii onların yaptığı her şeyi doğru da kabul etmiyoruz, öyle bir şeyimiz de yok, yani öyle bize örnek olacak da durum yok ama "Hepten kalsın." demek riskli fakat bunun insan onuruna uygun bir şekilde, saygılı bir şekilde yapılmasında fayda var diyoruz. Yani bunu biraz sınırlamak lazım, benim şahsi kanaatim bu.

Sayın Aygün, buyurun.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Sayın Başkanım, ben Murat Bey'in söylediklerini tekrar etmeyeceğim. Aynı sorunlar bizim de notlarımızda var. Kandıra T Tipinde, özellikle Kocaeli Tıp Fakültesinde tutuklu ve hükümlü koşusunun olmaması büyük problemler yaratıyor ve bu cezaevinde çok ağır hastalar var. Birazdan ikisinin durumunu özellikle, raporlarını da Komisyona sunarak ortaya koyacağım. T Tipinde ise A13 Koşusu çok yoğun. Burada 16 ranza var, 18 kişi kalıyor, 2 kişi yerde yatıyor.

Yine bu Kandıra T Tipinde revire gidiş gelişler de çok problemlidir. Revir araçları 2 kişiyi götürdüğü için 3 kişi hasta olduğunda bir kişi revire gidememiş oluyor. Böyle tuhaf bir şey var. Kandıra cezaevleriyle ilgili çok sağlık sorunu var. Silivri'de de kısmen sorunlar var. Mesela dış hekimine sevk için iki ay bekleyen tutuklu ve hükümlüler var. Bu Silivri Cezaevinde de dahiliye doktoru muayeneyi muhakkak kelepçeli yapmak gibi bir tutum içerisinde. Bazı tutuklular bize bu yönde beyanlarda bulundu. Bu yüzden bir buçuk yıldır filmi çekilmeyen bir tutuklunun olduğu da notlarımız arasında yer alıyor.

Bir de Sayın Başkan, bu Silivri Cezaevinde herhangi bir ölümle ilgili slogan atanlara... Ben notlarımı okumadım, sağlık sorunları üzerinde yoğunlaşayım dedim. Murat Bey'in sunuşundan sonra gereksiz tekrar olmasın. Mesela "Berkin Elvan ölümsüzdür" diye slogan attığı için, işte on dört yaşındaki bir çocuk için slogan attığı için disiplin soruşturması açılıyor.

Kandıra T Tipiyle ilgili Sayın Başkanım, Abdullah Kalay ve Ramazan Şevket Yılmaz'ın durumuna dikkat çekmek istiyorum. Abdullah Kalay'ı 3 defa ben ziyaret ettim. Kendisi yaklaşık yirmi yıldır cezaevinde. Kalbinin yüzde 30'u çalışıyor. Çok sayıda rapor aldı şu ana kadar adli tıp dışında. Hiçbiri kabul edilmedi. Murat Bey'in bu raporların sivil hastaneden alınmasının da yargı önünde kabul edilmesi yönündeki dileği çok doğru, yürekten katılıyorum. Fakat Abdullah Kalay'la ilgili şöyle bir gelişme oldu son bir ay içerisinde. Kocaeli Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Heyeti, içinde kardiyolog da var, ilk defa -adli tıpa bağlı bir daire- "Hayati tehlikesi var,

kroniktir hastalığı, kalbinin yüzde 30' u çalışıyor, cezası ertelenmeli, bir yıl sonra tekrar değerlendirilmeli.” diye bir rapor verdi. Biz ve avukatları çok umutlandık fakat bu rapor, yani ana bilim dalı heyetinin yazdığı bu rapor -size birazdan sunacağım- Adli Tıp Kuruluna gittiğinde -buranın raporu çok önemli- bu kurul kendi bünyesinde bir kardiyolog bile olmadığı hâlde, ağır bir kalp hastası hakkında “Ağır hastalığı yok.” dedi ve yeniden, bir yıl da olsa tahliye edilmesinin önünü tıkamış oldu. Raporlarını sunacağım şimdi. Bu gerçekten çok anlaşılabilir bir şey çünkü ana bilim dalı heyeti kardiyolog içeriyor ve ilk kez böyle bir rapor veriyor. Daha evvelden reddetmişti birkaç defa, tedavisi bu şartlarda devam etsin diye.

Sayın Başkanım, bu Abdullah Kalay' la görüşmelerde de izlenimlerimi bir cümleyle söylemem gerekirse, böyle ayaklarını sürüyerek geliyor, gerçekten yürüyemiyor. Kalbinin yüzde 30' u çalışması hâlinde bir insan ne olur bilmiyorum yani tasavvur bile edemiyorum. Bu konuda bir şeyler yapabiliriz, cezaevinde yeniden bir insanın ölmesine engel olmamız hepimizi insani ve vicdani açıdan mutlu kılar inancındayım.

BAŞKAN – Aslında Komisyonun ziyaret ettiği hastaların tamamı şu anda tahliye edildi ama böyle de bir tesadüf müdür veya bir etki mi yapıyor ne yapıyor anlamadım. Komisyon neredeki bir hastayı ziyaret etmişse onların hepsi şu anda tahliye edilmiş vaziyette. İnşallah o da tahliye olur.

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – O zaman ziyaretleri sıklaştırmak lazım.

Sayın Başkan, son olarak da Ramazan Şevket Yılmaz' ın durumunu bir cümleyle söyleyeyim: Bu, bacağından ameliyat olacak, ameliyat gününü bekliyor fakat ameliyat olmadan evvel bacağı kangren olabilir ve bacağına kaybedebilir şeklinde doktor raporu ve ortopedik sandalye verilmesi yönünde düşünceler var mevcut raporda. Bunu da cezaevi idaresi güvenlik nedeniyle vermedi, bu da böyle bir köşede ameliyatını olacak şekilde bekliyor.

BAŞKAN – Sandalyeyi mi bekliyor?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Evet efendim.

BAŞKAN – Bunu bir not alalım bakalım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben bir söz alacağım ama Silivri' yi de konuşacağım.

BAŞKAN – Aslında belki de değerlendirmek isteyen onu da değerlendirebilir, ikisini oylayabiliriz daha sonra.

LEVENT GÖK (Ankara) – Öyle yapalım.

BAŞKAN – Öyle yapalım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ayşe Hanım konuşsun, ondan sonra toparlayalım.

BAŞKAN – Sayın Aygün, sizin sözünüz tamamlandı mı?

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Bitti efendim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Sayın Türkmenoğlu...

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Kandıra Cezaeviyle ilgili arkadaşlarımızın söylediği hususlar raporumuzun içeriğinde var. Belki çok az bir eksiklik olmakla beraber raporun sonuç kısmına değil de geneline baktığımızda arkadaşlar orada gördükleri şikâyetlerin hepsini hemen hemen geçirmeye gayret ettiler, bunu biliyorum ben.

Biz Kandıra Cezaevine niye gittik, onu bir söyleyeyim çünkü daha öncesinde geçen yıllarda da gidilmiş Kandıra Cezaevine. Nispeten bir düzelme oldu diye söyleniyor arkadaşlar tarafından koşullarda ama esas gidiş sebebimiz Çağdaş Hukukçular Derneği ve Kocaeli Barosunun avukat görüşme odasıyla ilgili şikâyetleri nedeniyle gittik.

BAŞKAN – Özel bir şikâyet vardı.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Özel bir şikâyet vardı avukat görüşme odalarının camla kaplanmasıyla ilgili. “Üç tarafı cam ve ses geçiriyor, rahatsız olunuyor.” şeklinde şikâyetler vardı, bunu incelemek için gittik. Fakat, kendimizce bir deney de yaptık ama çok da fazla ses geçirmediğini görmüş olduk. Ama buradaki şey, camla kaplanma örneğinin Avusturya' dan alındığı söylendi. Hem avukatın güvenliğini sağlamak hem de oradaki mahkûmla avukatın görüşmelerinin dışarıdan izleniyor olabilmesi -zaten izleniyor- daha rahat olması amacıyla yapıldığı söylendi.

Şunu söylemekte yarar var ki, hemen hemen Türkiye'nin her yerinde gittiğimiz cezaevlerinde benzer ortak şikâyetler var. Aslında bunların birçoğu çok basit tedbirlerle geçiştirilebilecek, önlenilecek şikâyetler ama cezaevi yönetimlerinin oradaki ehliyetine de bağlı bu. Gerçekten işi seven, doğru düzgün yapan cevval birisi bu tip şikâyetleri minimuma indirebiliyor ama beceriksiz insanlar

sayesinde bunlar sürüncemede kalıyor, birikerek devam ediyor. Belki bu noktada tekrar bir uyarıda bulunmamızda yarar var ama en önemlisi, arkadaşlarımızın da söylediği gibi hasta mahkûmlarla ilgili. Biz Kandıra ve Silivri'den sonra... Gerek adli tıp gerekse oradaki hastanelerden, üniversite hastanelerinden de gönderilenler vardı, arkadaşlarımız o konuda takipteler ama bir sonuç alamadık yani Meclis İnsan Hakları Komisyonu Cezaevi İnceleme Komisyonu olarak devreye girdiğimiz hâlde bir sonuç alınmıyor. Böyle hantal bir iş...

BAŞKAN – Hangi konuda?

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Raporlarla ilgili, adli tıp.

BAŞKAN – Kurum Başkanlığını buraya...

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Çağırdık, inşallah salı günü gelecekler. Arkadaşlarla o konuda da bilgi alacağız. Ama maalesef insan hayatı söz konusu olduğunda artık dakikaların bile çok önemi var. Biraz önce Kerim Bey'in söylediği Trabzonlu bir kanser hastası vardı -pankreas kanseri- son dönemini yaşıyor ve ailesinin yanında son günlerini yaşamak istiyor yani Trabzon'a sevk istiyor. O bile çok insani bir gerekçe.

BAŞKAN – O nerede, Kandıra'da mı?

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Kandıra Cezaevinden Trabzon'a gitmek istiyordu. Arkadaşlar onu takip ettiler mi, ne oldu, o konuda bir sonuç almamız gerekiyor.

Sonuç olarak, tabii ki oradaki mahpuslar devletin gözetim ve denetimi altında ama aynı zamanda yaşam kaliteleri ve hakları da devletin yükümlülüğü altında. Bu noktada eksikliklerin mutlaka partiler ayrımı gözetmeksizin biz dile getirmesini düşünüyoruz ve dile de getirdiğimize inanıyoruz. Arkadaşlarla insan hakları bağlamında inceliyoruz, oralara gittiğimizde parti kimliklerimizi dışarıda bırakıyoruz, asla hiçbir şekilde kendi partimizin siyasi görüşü neticesinde arkadaşlarla görüşmüyoruz. Hani, bazen işte çok farklı mahkûmlarla görüşmek isteyenler oluyor, özel ilgisi olan arkadaşlar oluyor, onlara bile müsamaha gösterebiliyoruz gidip görüşmeleri noktasında. En azından, belki bizim yetebileceğimiz diğer adli tutuklularla da görüşmemiz gerekiyor çünkü çoğunlukla gittiğimiz yerlerde siyasi tutuklularla görüşmek isteniyor ama o da doğru değil.

BAŞKAN – Evet.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Oraya biz sadece siyasi tutuklu ve mahkûmlar için gitmiyoruz, adli mahkûmlar da var. Çok rastgele seçimlerle gitmemiz gerektiğini düşünüyorum, öyle yapmaya da gayret ediyoruz.

Ben, isterseniz...

BAŞKAN – Pardon.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Buyurun.

BAŞKAN – Şimdi, bu konuda bazen dilekçelerle dahi bize sitem ediyor arkadaşlar. “Siz sadece siyasi mahkûmlara uğruyorsunuz, giden heyetler oraya uğruyor. Dolayısıyla, biz de insanız, biz de Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşıyız. Şuraya da gelin, buraya da gelin, bize de uğrayın.” diye sitem dolu mektuplar geliyor.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Aynı şeyleri biz de alıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonumuz oraya gittiği zaman mutlaka adli suçlularını da ziyaret etmeli. Hatta, bazı cezaevleri var. Diyelim ki -nerede- Mersin tarafında bir cezaevinden gelmişti yani “Biz insan değil miyiz?” diye böyle başlık atmışlar. “Niye bizi ziyaret etmiyorsunuz?” diye. Karabük'ten geldi böyle mektuplar bana. Siyasi olmayan cezaevlerine de mutlaka özel programlar yapmanız lazım.

Teşekkür ediyorum.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Bir de Sayın Başkanım, Kandıra Cezaevinde yine siyasi tutukluların olduğu koğuştaki arkadaşların bir şikâyeti vardı, koğuştaki kameraların görüş alanlarıyla ilgili ve yine, avukat görüşme odalarında kameraların direkt aldığı şeklinde öyle şikâyetleri dile getirdiler. Bunlar da raporun sonuç kısmında olmasa bile içeriğinde var.

Ben, isterseniz Silivri Cezaeviyle ilgili söyleyeyim.

BAŞKAN – Silivri'yle ilgili de söyleyin.

AYŞE TÜRKMENOĞLU (Konya) – Aslında şöyle: Silivri Cezaeviyle ilgili söyleyeceğim şeyler Kandıra için de geçerli. Genelde oradaki mahpusların şikâyeti adil yargılanmayla ilgili. Siyasilerin adil yargılanmayla ilgili şikâyetleri vardı.

Sahte delillerle yapılan iddianameler ve buna dayandırılarak yargılamaların yapıldığı, yine hasta tutuklularla ilgili şikâyetler yoğun bir şekilde Silivri'de de vardı, kamerayla ilgili şikâyetler vardı ve en önemlisi orada, Silivri'de koğuştaki ses yalıtımının olmaması ve yankı olması. Birçok koğuştaki şunu gördük biz arkadaşlarla: Bu yumurta kartonları var ya, onları bir araya getirmişler ya da

plastik şeyler, duvarları kaplamaya çalışmışlar, ses yalıtımını sağlamaya çalışmışlar kendilerince çünkü çok rahatsız olduklarını söylediler. Yine, dilekçelerinin takibi noktasında sorgu numarasının kendilerine verilmediği ve bu noktada dilekçelerinin nereye gittiğini, akıbetini hiçbir şekilde öğrenemediklerini söylediler.

Biraz önce, yine Murat Bey'in söylediği gibi, biliyorsunuz ceza infaz kurumlarındaki infaz koruma memurlarının mutlak surette sorunlarının olduğu dile getirildi, onlarla ilgili bize dilekçeler verildi. Bunları biz gerekli platformlarda söylüyoruz ama tabii ki oradaki mahpusların da daha insani koşullarda yaşamasının sağlanmasıyla birlikte, infaz koruma memurlarının özlük haklarıyla ilgili taleplerinin mümkün mertebede yerine getirilip onların da çalışma koşullarının çok daha rahat hâle getirilmesi mahkûmlara da direkt olumlu olarak yansiyacaktır.

Yine, mahpusların aileleriyle ilgili görüşme odalarının olduğu söylendi bize Silivri' de ama hem Kandıra' da hem de Silivri' de ve daha önceki gittiğimiz cezaevlerinde de aslında bu gündeme getirildi. Cezaevlerinde koşullarda buzdolabı var, televizyon var, su ısıtma cihazı var fakat çamaşır makinesi yok. Onu ben birkaç cezaevine sorduğumda "Güvenlik nedeniyle." dediler. "Yani nasıl? Bunun mantığı yok, hangi gerekçeyle 'Güvenlik gerekçesi.' diyorsunuz?" dedim. Çok soğuk oralar, beton ortamlar; kaloriferler belirli saatlerde yanıyor ve insanlar kışın çamaşır yıkadıkları zaman elle siktiklerinde günlerce kurumuyor. Her tarafa işte çamaşır, iç çamaşırını, normal çamaşırılar -biz ziyaret ettiğimizde de aynı şeyi gördük- asılmış, kurutmaya çalışıyorlar ve mahpusların zaten kıyafetleri noktasında da sınırlama var, belirli sayıda kıyafet dolaplarında bulunabiliyor çünkü yer sorunu var biliyorsunuz. Bu noktada, çamaşır makinesinin olmaması noktasında ben o gerekçeyi, mantığı anlayamadım. Mutlaka koşullarda çamaşır makinesinin olması gerekiyor.

Burada Sincan Cezaevine gittiğimizde, çocuk bölümündeki çocukların koşullarında çamaşır makinesi vardı. Bu hijyen açısından da çok önemli. Özellikle hasta mahpusların çamaşırılarının sürekli değiştirilmesi gerekiyor, yıkanması gerekiyor. Bu noktada, bu belki çok göz ardı ediliyor ama ben çok olmazsa olmazları olduğunu düşünüyorum çamaşır makinelerinin koşullarda bulunması konusunun.

Size bir iki de anekdot anlatayım: Silivri' de gittiğimiz cezaevlerinde ve aslında Kandıra' da da aynı şekilde oldu. İşte, sohbet ediyoruz ilk önce siyasilerle, adlilerle. Siyasilerle ve Ergenekon tutuklularıyla falan sohbet ettik. "Nasılısınız?" diye soruyoruz doğal olarak ilk girdiğimizde "İyi misiniz? Siz nasılısınız?" falan şeklinde. Söyledikleri şeydu bize: "Bizler iyiyiz de siz nasılısınız esas, siz onu söyleyin. Biz burada güvendez en azından, siz dışarıda ne yapıyorsunuz?" Çok ilginç bir cevaptı. Böyle bir durum da söz konusu ve söyledikleri şeydu: "Cezaevlerini inceliyorsunuz, yakında siz de buraya geleceksiniz." Dedik: "Olabilir, gelirsek de hangi cezaevinde kalacağımıza bakıyoruz." Böyle ilginç konuşmalar da oldu aramızda.

Tabii, bizim ziyaret ettiğimiz birçok tutuklu ve mahkûm -mahkûm demeyeyim, tutuklu çünkü cezaları henüz kesinleşmemiş olanlar var, sonrasında tahliye oldular biliyorsunuz yeni ÖYM'lerin kaldırılmasıyla birlikte- onların da tabii en büyük şikâyeti, cezaevlerinden pek şikâyetleri yoktu işin doğrusu, adil yargılama süreciyle ilgili şikâyetler vardı. Ama Türkiye genelinde baktığımızda şu ana kadar gittiğimiz cezaevlerindeki şikâyetlerin benzer ve ortak olduğunu gördük. Bir, sağlığa erişim noktasında problem yaşanıyor, sevklerde problem yaşanıyor. Yine, sıcak, soğuk su bazı yerlerde yaşanıyor, bazı yerlerde yok öyle bir şey. Yemeklerle ilgili genelde öğlen yemeğinin iyi olduğu, akşam yemeklerinin kötü olduğu söyleniyor. En önemlisi, infaz koruma memurlarının davranışlarıyla ilgili çok az, minimum şikâyetler vardı. Bu, çok önemli ve sevindirici diye düşünüyorum. Ve mahkûmların ailelerinden uzakta cezalarının infaz ediliyor olması nedeniyle çok şikâyetler vardı. Kendi ailelerinin bulunduğu ildeki yakın cezaevlerinde cezalarını çekmek istiyorlar. Bu da çok insani çünkü ailelerinin de onlara ulaşılabilir olması önemli cezaevlerini ziyaret anlamında. Tabii, burada da cezaevlerinin kapasitesinin yine hâlâ yoğun olması en büyük etkenlerden birisi.

Yeni cezaevlerinin bitiyor olması sevindirici ama biz bunu dile getirdiğimizde şöyle söyleniyor: "AK PARTİ Hükûmeti cezaevleri yapmakla övünüyor." Ama cezaevlerindeki insani olmayan koşulları görsünler. Biraz önce Hüseyin Bey söyledi, bir koğuştta 18 kişi yatıyor, 2 kişi yerde yatıyor. Merdiven altında yatanları gördük biz Antalya Cezaevinde. Her ne kadar tutukluluk süreleriyle ilgili yeni düzenleme yapıldı, beş yıl en fazla biliyorsunuz, sonrasında tutuksuz yargılanmalarıyla ilgili. Denetimli serbestlik getirildi cezaevlerinin biraz boşaltılmasıyla ilgili ama hâlâ o doluluk oranı da var. Bunu da dipnot olarak söylüyorum.

Ben cezaevi incelemelerine katılan tüm arkadaşlarıma gösterdikleri özveriden ve emekten dolayı teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

**BAŞKAN** -.Arkadaşlar, bu incelemeleri sakın ola faydasız falan diye düşünmeyin. Antalya'da 3 tane cezaevini incelemiştiniz. Bunlardan bir tanesi çok iyiydi, bir tanesi ortaydı, bir tanesi çok kötüydü. O kötü cezaevi sizin incelemelerinizden sonra hemen teftişe alındı. Daha sonra düzeltmeler yapıldı, iyileştirmeler yapıldı, mahkûmlar "İyi ki siz geldiniz." diye buraya teşekkür



mektupları gönderdiler. Dolayısıyla bu konuda İnsan Hakları Komisyonunun cezaevi alt komisyonu iyi çalışıyor. Çalışmalarınızı devam ettirin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim de çok kısa olacak.

Önce Ayşe Hanım bir anekdottan bahsetti. Ben de o söz gelince iki cümleyle bir karşılık vermek isterim.

Cezaevinde mahkûmlar “Siz dışarıda ne yapıyorsunuz? Biz içeride güvendeyiz.” demiş. Yani “Siz dışarıda güvenliğinizi nasıl sağlıyorsunuz?” anlamında bir söz söylemiş anlaşıldığı kadarıyla. Biz de dışarıda işte kendi hâlimizce MİT Yasası'yla uğraş, fişlemelerle uğraş. Şimdi Sevgili Hamza Dağ da MKYK'ya seçildi, kutlarınız kendisini, onunla da uğraşacağız. Hayırlı uğurlu olsun bu arada.

Şimdi, Sayın Başkan, benim de aslında söyleyeceğimi siz ifade ettiniz. Yani bu raporların gereği yapılıyor mu? Yani sonuç o, takibi ve sonucu yapılabilir mi, ben ona işaret edecektim. Bizim bu konuda her iki raporla ilgili komisyonda görevli arkadaşımız Veli Bey'in hazırlamış oldukları gerekçeleri biz muhalefet gerekçemiz olarak takdim edeceğiz. Bunların hepsi raporların zenginleşmesine ve aksaklıkların bir de muhalefet açısından bakış açısının sergilenmesi açısından önemli ve bu tespitlerin, hem raporun bütünü hem de muhalefet gerekçelerinin değerlendirilmesi hâlinde ve gereğinin yapılması hâlinde, elbette ki cezaevlerinde Adalet Bakanlığında bir amaca ve sonuca ulaşabiliriz. Bu bakımdan, bizim o önerilerimizi de -ben şimdi teker teker sizlere ifade etmeyeceğim ama- hazırlamış olduğumuz bu raporları sizlere takdim edeceğiz.

Şimdi, Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda inşallah bu dönem... 2014'ü kastediyorum. 2013'te cezaevlerimiz çok sıkıntılı değerlendirildi. Aşırı kalabalık olması, infaz koruma memurlarının sayısının ve eğitimin yetersizliği, cezaevlerinin izlenmesiyle ilgili standartlarının Birleşmiş Milletler Cezaevi İzleme Kurulu standartlarıyla uyuşmaması, çıplak arama dâhil kötü muameleler, bunlar Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda 2013'te yer aldı ve bizim dileğimiz Türkiye'de şu anda 2013 Ocak ayı itibarıyla 369 olan cezaevinde bu bahsettiğimiz eksikliklerin kısa zamanda giderilmesi. Bunun pek çok aşaması var. Bunun bir parti ayrımı da yapmaksızın cezaevinde çalışan personelin eğitimi, bunun daha önceki aile yapısı dâhil yani insanlara davranış biçimi dâhil bir psikiyatri eğitimiinden geçmeleri yani insanlara davranış, cezaevlerindeki mahkûmlara davranış, bu komplike bir konu ve sadece geçmiş iktidar da değil, bu iktidar değil, belki bundan sonraki iktidarlarda söylenebilecek bir eğitimsel bir sorunun olduğu çok açık bir şekilde ortada. Bu nedenle, ben özellikle bu raporların gereğinin yapılması ve takibi konusunda daha titiz olunmasını öneriyorum. Arkadaşlarımızın çabaları da boşa gitmesin, bizlerin katkıları da boşa gitmesin çünkü sonuçta her şey insanların ve devlete ait güvenliği emanet etmiş insanların daha sağlıklı ve daha huzurlu ortamlarında cezaevlerinde dahi olsa yaşamlarının sağlanması açısından.

Hasta mahkûmlar konusunda benim de vermiş olduğum bir kanun teklifim vardır. Yani bunların hem adli tiptan alınacak raporlar çerçevesinde, az önce Murat Bey de bahsetti, Hüseyin Bey de, Mahmut Bey de bahsetti, daha kolaylaştırıcı ve itibar edeceğimiz bir şekilde çabuklaştırılması. Hastaneye sevkler konusunda inanılmaz sıkıntılar yaşıyoruz. Ben geçen gün Mediste Adalet Bakanıyla da görüştüm. Yani oradan hem cezaevlerinden kaynaklanan sıkıntılar oldu, mahkûmları hastaneye götürecek cezaevi idaresindeki jandarma personel sıkıntısının da olduğundan bahsetti. Yani bunların da giderilmesi gerekiyor. Yani bir komplike hâlinde çözülmesi lazım. “Ben hastayım.” diyen adam üç ay sonra hastaneye giderse bunun elbette daha ciddi bir sağlık sorunları yaratacağı da ortada. Hasta mahkûmlar konusu şu anda çok öncelikli bir konu olarak gündemimizde duruyor. Koşulların aşırı kalabalık olması ortada duruyor ama en önemli konu da cezaevlerinin izlenmesi ve takibi.

Bu konudaki müeyyidelerimizi daha da artıralım, baskılarımızı daha da artıralım.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (Konya) – Bazı illerde izleme kurulları çok iyi çalışıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür ediyoruz katkılarınızdan dolayı. Yani mesafe alınıyor. Ben geçenlerde Sakarya'daki cezaevine de bir uğramak durumunda kaldım. Hakikaten örnek gösterilebilecek cezaevlerinden bir tanesi ve özellikle davet ettire yönetim olarak. Yani “İnsan Hakları Komisyonu gelsin, bizim bir eksikliğimiz varsa söylesin, yapamadığımız bir şey varsa, yaptığımız iyi şeyleri de diğer yerlerde yoksa onları da raporlarına yazarak belki diğer cezaevlerine örnek olur.” diye. Yani bu kadar bir öz güvenli gördüm arkadaşları yaptıkları iyi işlerden dolayı. Adım adım iyileşiyor ama bu hepsi birden olmuyor. Çok iyiler var, orta olanlar var, maalesef kötü olanlar da var. Kötü durumdaki cezaevlerinin sayısını minimize etmemiz lazım. Ama şunu da ortalamaya vurduğumuzda inanın, bakın, bu Avrupa Birliği raporlarını düzenleyen kişilerin ülkelerinden çok daha iyi olduğumuzu söyleyebiliriz. Şu andaki Fransa cezaevleri, Belçika'dakiler, Almanya'dakiler yani bunların cezaevlerinin durumu o kadar kötü ki bizim yani gezdiğimiz cezaevlerinde

1800 yılında inşa edilmiş cezaevi kat, kat, kat böyle, o cezaevinde insanları tavuk kümesindeki gibi yerlerde böyle barındırıyorlardı. Dolayısıyla bizim evet, onların daha üstlerine çıkmamız lazım. Bu insanlar bizim insanımız. Onlar istedikleri için de yapmıyoruz bunları yani bu iyileştirmeleri. Ama raporlarımız sayesinde, raporlarımızın etkinliği var. İşte, Adana Cezaevinde en önemli su eksikliği vardı, bir hafta içerisinde çözdüler. Zaman zaman bize bu doğal gaz çevrimlerinden dolayı bazen kaloriferler yanmıyor. Onlara da arkadaşlarımız hemen müdahale ediyorlar, doğal gaz çevrimlerinin bir an önce yapılması açısından. Bu noktada da ben faydalı olduğumuzu düşünüyorum ama gerek Mahmut Bey'in gerek Hüseyin Bey'in gerek Levent Bey'in işaret ettiği, yine Ayşe Hanım'ın ve Kerim Bey'in işaret ettiği eksiklikleri de ve bunları da kabul ediyoruz ve sonuna kadar takipçisi... Murat Bey'i söyledim herhalde diye söylemek istemedim, söylemiş olayım. Evet, Murat Bey'in söylediği, ifade ettiği eksikleri de kabul ediyoruz ve bunların da en aza indirilmesi için uğraş vereceğiz. Ama bir kurumda birçok eksiklik olabiliyor yani şu anda yeni bina olmasına rağmen şu binanın da birtakım eksiklikleri var. Bunları aza indirmek hepimizin görevi olacak.

Ben, şimdi, gündemde bulunan raporların oylamasına geçiyorum.

Kocaeli Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu'nu kabul edenler...

LEVENT GÖK (Ankara) – Muhalefet gerekçemizle...

BAŞKAN – Muhalefet gerekçesiyle birlikte diyelim ona.

Kabul etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü İnceleme Raporu'nu muhalefet şerhleriyle birlikte kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece gündemimizde görüşülecek başkaca konu olmadığından dolayı toplantımızı kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar, sağ olun.

Kapanma Saati: 13.21